

**SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET**

**Sveučilišni diplomski studij
Filozofija
(dvopredmetni)
smjer: opći**

**Izvedbeni planovi
zimski semestar akademske godine
2024./2025.**

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU			
Naziv kolegija	Filozofija uma		
Studij	Diplomski sveučilišni studij <i>Filozofija</i> (dvopredmetni); smjer: opći; nastavnički		
Semestar	1.		
Akadska godina	2024./2025.		
Broj ECTS-a	6		
Nastavno opterećenje (P+S+V)	30+30+0		
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu		
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Ne		
Nositelj kolegija	Izv.prof.dr.sc. Marko Jurjako	Prof. dr. sc. Luca Malatesti	
	Kabinet	F-415	F-422
Vrijeme za konzultacije (odrediti dva termina)	dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka		
	Telefon	051 669 210	051 265 660
	e-mail	mjurjako@ffri.uniri.hr	lmalatesti@ffri.uniri.hr
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA			
SADRŽAJ KOLEGIJA			
<p>Na ovom kolegiju bavit ćemo se temeljnim problemima prirode uma i svijesti. Raspravljat ćemo o dualizmu, idealizmu i fizikalizmu te proučavati probleme koji se odnose na dva važna svojstva uma, a to su: intencionalnost i kvaliteta. Također, bavit ćemo se pitanjima internalizma, eksternalizma i utjelovljenog uma te ćemo se dotaknuti fenomenološke tradicije u filozofiji uma. Osim toga, bavit ćemo se i pitanjima koja postaju sve relevantnija u suvremenom svijetu, a odnose se na prirodu životinjskih umova i umjetne inteligencije.</p> <p>Teme kojima ćemo se baviti su sljedeće:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Geografija uma i filozofija uma 2. Dualizam i idealizam 3. Fizikalizam 4. Funkcionalizam 5. Umjetni umovi i umjetna inteligencija 6. Intencionalnost 7. Priroda svijesti 8. Internalizam, eksternalizam i utjelovljeni um 9. Fenomenološka tradicija i struktura svijesti 10. Životinjski umovi 			
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA			
<ul style="list-style-type: none"> • Planirati, odabrati i voditi dijaloško i kritičko prosuđivanje izvornog filozofskog teksta • Objasniti, interpretirati i analizirati složenije filozofske pojmove, probleme i argumentacije po odabranim filozofskim disciplinama • Interpretirati, analizirati i usporediti odabrana klasična i suvremena filozofijska stajališta • Kritički prosuditi odabrane teme različitih filozofskih disciplina i njihov povijesni razvoj • Tumačiti i vrednovati najvažnija klasična i suvremena djela odabranih filozofskih disciplina te kritički analizirati i procijeniti u njima sadržana stajališta i argumente • Prepoznati i protumačiti povezanost filozofije s interdisciplinarnim istraživanjima te povezati pojedine segmente povijesti filozofije s odgovarajućim segmentima povijesti društva, kulture, znanosti, religije ili umjetnosti • Kritički primijeniti znanja iz logike za analizu argumenata prilikom razmatranja odabranih društvenih ili kulturnih fenomena • Preispitati vlastite stavove o filozofskim problemima, pojmovima, teorijama i pravcima 			
NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „X“)			
Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
X	X	X	X
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo

III. SUSTAV OCJENJIVANJA

AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Pohađanje nastave	2	
Kontinuirana provjera znanja 1	1.5	25
Kontinuirana provjera znanja 2	1.5	25
Aktivnost na satu i seminarska izlaganja		20
ZAVRŠNI ISPIT- (Rad od 1500 riječi, koji mora biti predan najkasnije do datuma završnog ispita)	1	30
UKUPNO		100

Opće napomene:

Varijanta 1 bez završnog ispita

Tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova kroz različite oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja.

Varijanta 2 sa završnim ispitom

Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu.

- **Tijekom nastave** student može ostvariti od najmanje 50% do najviše 70% ocjenskih bodova.
- **Na završnom ispitu** student može ostvariti od najviše 50% do najmanje 30% ocjenskih bodova.

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9%, ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

- Andrews, K. 2024. „All animals are conscious“: Shifting the null hypothesis in consciousness science.“ *Mind & Language*. <https://doi.org/10.1111/mila.12498>
- Burge, T. (1979). „Individualism and the mental.“ *Midwest Studies in Philosophy*, 4(1), 73–122. Pretiskano u Chalmers 2021, pogl. 48.
- Chalmers, D. J. ur. 2021. *Philosophy of Mind: Classical and Contemporary Readings*, drugo izdanje, Oxford: Oxford University Press. Odabrana poglavlja.
- Gallagher, S. i D. Zahavi. 2021. *The Phenomenological Mind*, Treće izdanje. London New York, NY: Routledge, Taylor & Francis Group. Odabrana poglavlja.
- Jurjako, M. i Malatesti L. 2022. *Filozofija uma: pregled suvremenih rasprava o umu i tijelu. e-izdanje*, Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet. <https://www.unirepository.svkri.uniri.hr/islandora/object/ffri:3015>
- Malatesti, L. 2014. *Filozofija uma. Intencionalnost u suvremenim filozofskim raspravama, (Skripta)*, e-izdanje, Filozofski Fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka. <https://repository.ffri.uniri.hr/islandora/object/ffri:1971>
- Maslin, K. T. 2001. *An Introduction to the Philosophy of Mind*. Cambridge: Polity. (poglavlja 9,10)
- Nagel, Thomas. 1974. „What Is It like to Be a Bat?“ *The Philosophical Review* 83 (4): 435–50. Pretiskano u Chalmers 2021, pogl. 24.

IZBORNA LITERATURA

- Andrews, K. 2020. *The Animal Mind: An Introduction to the Philosophy of Animal Cognition*. Second edition. New York (N.Y.) Oxford: Routledge. <https://www.taylorfrancis.com/books/9780203712511>. Odabrana

poglavlja.

Braddon-Mitchell, D. and F. Jackson. 1996. *Philosophy of Mind and Cognition*. Oxford: Blackwell. Odabrana poglavlja.

Copenhaver, R. ur. 2020. *Philosophy of Mind in the Early Modern and Modern Ages. The History of the Philosophy of Mind 4*. London New York: Routledge. Odabrana poglavlja.

Crane, T. 2001. *The Elements of Mind: An Introduction to the Philosophy of Mind*. Oxford: Oxford University Press. (Odabrana poglavlja: 2,3, 4)

Martin, R. i J. Barresi, ur. 2008. *Personal Identity*. Nachdr. Blackwell Readings in Philosophy 11. Malden, Mass.: Blackwell. Odabrana poglavlja.

Zahavi, D. 2019. *Phenomenology: The Basics*. London New York: Routledge, Taylor & Francis Group.

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Obavezno

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Email, Merlin

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

Konzultacije, email, Merlin

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Usmeno i pismeno

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.

ISPITNI ROKOVI

Zimski	7./21.2./ 10h
Ljetni	4.7./18.7./ 10h
Jesenski izvanredni	29.8./12.9./ 10h

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)

DATUM	NAZIV TEME
1.	Uvodno predavanje: filozofia uma u kurikulumu – pregled rasprava u filozofiji uma – kako pripremiti izlaganja i rad za završni ispit – (Jurjako i Malatesti)
2.	Dualizam 1 – (Jurjako 1) Descartes, R. 1998. <i>Meditacije o prvoj filozofiji</i> . Beograd: PLATO, Meditacije 2 i 6; Jurjako i Malatesti, 2022, pogl. 2.
3.	Dualizam 2 – (Jurjako 2) Studentska izlaganja Princeza Elizabeta i Rene Descartes. 1643. Correspondence between Princess Elisabeth and Rene Descartes. Pretiskano U D. Chalmers 2021, str. 23-29.; Jurjako i Malatesti, 2022, pogl. 2, 2.8.
4.	Biheviorizam – (Jurjako 3) Studentska izlaganja Ryle, G. 1949. „Descartes' Myth.“ Pretiskano u D. Chalmers 2021, pogl. 8; Jurjako i Malatesti, 2022, pogl. 3.
5.	Fizikalizam – (Jurjako 4) Studentska izlaganja Smart, J.J.C. 1959/1993. „Oseti i moždani procesi“. <i>Theoria</i> , 36(2): 79-92, originalna verzija je pretiskana u Chalmers 2021, pogl. 11; Jurjako i Malatesti 2022, pogl. 4.

6.	Funkcionalizam – (Jurjako 5) Studentska izlaganja Putnam, H. 1967/1995. „Priroda mentalnih stanja“. U <i>Filozofija psihologije: zbornik radova</i> , uredili Nenad Mišćević i Snježana Prijić, prevela Vanda Božičević, 64–73. Rijeka: Izdavački centar. Originalna verzija je pretiskana u Chalmers 2021, pogl. 12; Jurjako i Malatesti 2022, pogl. 5
7.	Umjetni umovi i umjetna inteligencija – Životinjski umovi – (Jurjako 6) Studentska izlaganja Searle, J. 1980/2001. „Umovi, mozgovi i programi“. U <i>Računala, mozak i ljudski um</i> , uredili Nenad Mišćević i Nenad Smokrović, preveo Stipe Grgas, 134–53. Rijeka: Izdavački centar. Originalni rad je dostupan u Chalmers 2021. pogl. 76.; Jurjako i Malatesti 2022, pogl. 4
8.	Kolokvij 1 – (Jurjako 7) Studentska izlaganja Andrews, K. 2024. „All animals are conscious“: Shifting the null hypothesis in consciousness science.“ <i>Mind & Language</i> . https://doi.org/10.1111/mila.12498
9.	Priroda svijesti 1 – (Malatesti 1) Studentska izlaganja Nagel, 1974; Jurjako i Malatesti, 2022, 8.1 – 8.5.
10.	Priroda svijesti 2 – (Malatesti 2) Studentska izlaganja Dennett, Daniel C. 1988. „Quining Qualia.“ Pretiskano u Chalmers 2021, pogl. 25.; Jurjako i Malatesti, 2022, 8.9 – 8.10.
11.	Intencionalnost i zdravorazumska psihologija – (Malatesti 3) Dennett, Daniel C. 1981. „True Believers: The Intentional Strategy and Why It Works.“ Pretiskano u Chalmers 2021, pogl. 44.; Malatesti, 2014, str. 8-20. Studentska izlaganja
12.	Internalizam, eksternalizam – Utjelovljeni um (Malatesti 4) Clark, A., and David J. Chalmers. 1998. „The Extended Mind.“ <i>Analysis</i> 58 (1): 7–19.Pretiskano u Chalmers 2021, pogl. 49.Burge, 1979. Studentska izlaganja
13.	Osobni identitet - (Malatesti 5) Maslin 2001 (poglavlja 9 i 10); James, S. (2000). „Feminism in Philosophy of Mind: The Question of Personal Identity“. Pretiskano u Chalmers 2021, pogl. 72. Studentska izlaganja
14.	Fenomenološka tradicija i struktura svijesti – (Malatesti 6) Gallagher i Zahavi, 2021 <i>The Phenomenological Mind</i> , pogl. 2 i pogl. 5 pretiskano u Chalmers 2021, pogl. 51. Studentska izlaganja
15.	Kolokvij 2 – (Malatesti 7) Studentska izlaganja

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE

ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
Planirati, odabrati i voditi dijaloško i kritičko prosuđivanje izvornog filozofskog teksta	Dualizam, fizikalizam i funkcionalizam, fenomenološka tradicija i struktura svijesti	Rad na tekstu, grupni rad	Seminarski rad i pisani ispit
Objasniti, interpretirati i analizirati složenije filozofske pojmove, probleme i	Dualizam, fizikalizam i funkcionalizam, intencionalnost, umjetni umovi i umjetna inteligencija,	Usmeno izlaganje, seminarski rad i seminarsko izlaganje	Usmeni ispit i seminarski rad

argumentacije po odabranim filozofskim disciplinama	fenomenološka tradicija i struktura svijesti		
Interpretirati, analizirati i usporediti odabrana klasična i suvremena filozofijska stajališta	Dualizam, fizikalizam i funkcionalizam	Frontalni rad, seminarski rad i seminarsko izlaganje	Usmeni ispit i seminarski rad
Kritički prosuditi odabrane teme različitih filozofskih disciplina i njihov povijesni razvoj	Fenomenološka tradicija i struktura svijesti, životinjski umovi	Frontalno izlaganje, seminarski rad i seminarsko izlaganje	Seminarski rad i pisani ispit
Tumačiti i vrednovati najvažnija klasična i suvremena djela odabranih filozofskih disciplina te kritički analizirati i procijeniti u njima sadržana stajališta i argumente	Umjetni umovi i umjetna inteligencija, priroda svijesti 1 i 2	Rad na tekstu, grupni rad, seminarski rad	Seminarski rad i pisani ispit
Prepoznati i protumačiti povezanost filozofije s interdisciplinarnim istraživanjima te povezati pojedine segmente povijesti filozofije s odgovarajućim segmentima povijesti društva, kulture, znanosti, religije ili umjetnosti	Internalizam, eksternalizam i utjelovljeni um, životinjski umovi	Rad na tekstu, grupni rad, seminarsko izlaganje	Usmeni ispit
Kritički primijeniti znanja iz logike za analizu argumenata prilikom razmatranja odabranih društvenih ili kulturnih fenomena	Sve teme	Rad na tekstu, seminarski rad	Usmeni ispit i seminarski rad
Preispitati vlastite stavove o filozofskim problemima, pojmovima, teorijama i pravcima	Dualizam, fizikalizam, intencionalnost	Rad na tekstu, seminarski rad i seminarsko izlaganje	Usmeni ispit i seminarski rad

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU	
Naziv kolegija	Analički marksizam
Studij	Sveučilišni diplomski studij <i>Filozofija</i> (dvoipredmetni); smjerovi: opći, nastavnički
Semestar	I., III.
Akadska godina	2024./2025.
Broj ECTS-a	3
Nastavno opterećenje (P+S+V)	30+0+0
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da
Nositelj kolegija	Doc. dr. Neven Petrović
Kabinet	F-425
Vrijeme za konzultacije (odrediti dva termina)	
Telefon	051 265 647
e-mail	npetrovic@uniri.hr
Suradnik na kolegiju	
Kabinet	
Vrijeme za konzultacije	
Telefon	
e-mail	
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA	
SADRŽAJ KOLEGIJA	
<ol style="list-style-type: none"> 1) U uvodnom dijelu kolegija objašnjava se što je analitički marksizam i zbog čega je značajan, zatim se spominju glavne, velike teme marksističke filozofije te se izlaže kako su one, u glavnim crtama, izražene u Marxovim i Engelsovim programatskim i pristupačnijim tekstovima, kao što su npr. <i>Komunistički manifest</i> i <i>Nadnica, cijena i profit</i>. (6h) 2) Nakon toga prelazi se na izlaganje i suvremenu analizu konkretnih pitanja koja je marksizam uveo razvijajući svoju teoriju povijesti. To su npr.: što su proizvodne snage, od čega se sastoji ekonomska struktura društva, što su proizvodni odnosi, što je baza a što nadgradnja društva i kakva je njihova međusobna veza, što je fetišizam, koja je logika razvoja povijesti, kako funkcionira kapitalizam, što je eksploatacija i slično. Pri tome se prvenstveno uzima u obzir proslavljena interpretacija G.A. Cohena, koji modernim analitičkim oruđima preispituje Marxove teze i pokušava procijeniti što od njih može proći kroz filter tih suvremenih dostignuća (18h). 3) Iduća faza kolegija obuhvaća marksističke teme koje imaju moralnu, tj. vrijednosnu dimenziju, poput slijedećih: što je alijenacija, jesu li proleter i kapitalizmu neslobodni i na koji način, u kojem je smislu komunizam superioran kapitalizmu, itd. Nastava se i u ovoj fazi većinom oslanja na rad G.A. Cohena, te još nekih njegovih kolega analitičkih marksista (2h). 4) Konačno, u posljednjoj se fazi kolegija pažnja posvećuje isključivo kritičkom razmatranju (neke od tih kritika bile bi dotaknute i u ranijem toku nastave, ali bi ih se sada detaljnije razrađivalo) iznesenih marksističkih ideja i vizija da bi se vidjelo zadovoljavaju li logičke i empirijske standarde koje moraju zadovoljiti sve ozbiljne teorije. Tu će oslonac biti na radovima nekolicine nemarksističkih autora (Conway, Hayek, Popper, Sesardić) koji se nalaze u preporučenoj literaturi. Od studenata se neće zahtijevalo da obavezno prođu kroz tu literaturu da ih se ne preoptereći, ali će im se na taj način ipak pružiti osnovne informacije o ključnim smjerovima kritike (4h). 	
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA	
<p>Nakon odslušanog i položenog kolegija studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razumjeti ključne preokupacije marksističke filozofije; 	

- definirati probleme proizvodnih snaga, proizvodnih odnosa, fetišizma, alijenacije, povijesnog razvoja, određivanja ekonomske strukture stupnjem razvitka proizvodnih snaga, itd.;
- razlikovati i interpretirati osnovna gledišta o tim problemima;
- identificirati glavne smjerove kritike tih gledišta;
- kritički interpretirati i vrednovati spomenuta temeljna gledišta;
- samostalno nastaviti daljnje izučavanje obrađenih tema, ukoliko ih to bude zanimalo;
- argumentirano zaključivati o filozofsko-političkim problemima općenito.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)

Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
x		x	X
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo

III. SUSTAV OCJENJIVANJA

AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Pohađanje nastave	1	30%
Kontinuirana provjera znanja 1	0,5	10%
Kontinuirana provjera znanja 2	0,5	10%
ZAVRŠNI ISPIT	1	50%
UKUPNO	3	100

Opće napomene:

Varijanta 1 bez završnog ispita

Tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova kroz različite oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja.

Varijanta 2 sa završnim ispitom

Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu.

- **Tijekom nastave** student može ostvariti od najmanje 50% do najviše 70% ocjenskih bodova.
- **Na završnom ispitu** student može ostvariti od najviše 50% do najmanje 30% ocjenskih bodova.

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PREDDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9%,ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

- 1) G.A. Cohen, *Odbrana Marxove teorije istorije*, Zamak kulture, Vrnjačka banja, 1987, str. 23-158, 177-222 (182) ili G.A. Cohen, *Karl Marx's Theory of History: A Defence*, Princeton University Press, Princeton, NJ, 2000, str. 28-248, 278-340, 364-388, 396-414 (328)
- 2) Marx, K./Engels, F. *Manifest komunističke partije*, u Dragičević, A./Mikecin, V./Nikić, M. (ur.) *Glavni radovi Marxa i Engelsa*, Stvarnost, Zagreb, 1979, str. 367-383 (17)
- 3) Marx, K. «Nadnica, cijena i profit» u Dragičević, A./Mikecin, V./Nikić, M. (ur.) *Glavni radovi Marxa i Engelsa*, Stvarnost, Zagreb, 1979, 821-839 (19)
- 4) Marx, K. „Fetiški karakter robe i njegova tajna“, u Dragičević, A./Mikecin, V./Nikić, M. (ur.) *Glavni radovi Marxa i Engelsa*, Stvarnost, Zagreb, 1979, str. 885-894 (10)

5) Marx, K. „Otudeni rad“ u Marx, K./Engels, F. Rani radovi, Naprijed, Zagreb, 1978, str. 244-258 (15)

6) Sesardić, N. „Prilog kritici marksističke utopije“, u Sesardić, N. *Iz analitičke perspektive*, SDH, Zagreb, 1991, str. 169-209 (41)

Ukupno: 284 str.

IZBORNA LITERATURA

Buchanan, A. *Marx and Justice: The Radical Critique of Liberalism*, Methuen, London, 1982.

Buchanan, A. *Ethics, Efficiency, and the Market*, Clarendon Press, Oxford, 1985.

Berger, P.L. *Kapitalistička revolucija*, Naprijed, Zagreb, 1995.

Cohen, G.A. „Radnici i Riječ: ili zašto je Marx imao prava smatrati da ima pravo?“, *Praxis*, Vol. V, br. 4, 1968, str. 406-421 (16)

Cohen, G.A. „Radna teorija vrijednosti i pojam eksploatacije“, *Marksizam u svetu*, br. 10, 1981, str. 143-263 (121)

Cohen, G.A. *History, Labour, and Freedom*, Clarendon Press, Oxford, 1988.

Cohen, G.A. *If You're an Egalitarian, How Come You're So Rich?*, Harvard University Press, Cambridge, MA, 2000, str. 42-115 (74)

Cohen, G.A. «Deeper into Bullshit», u Buss, S./Overton, L. (ur.) *Contours of Agency: Essays on Themes from Harry Frankfurt*, MIT Press, 2002, str. 321-339 (19)

Cohen, G.A. *Socijalizam – zašto ne?*, Kružak, Zagreb, 2011.

Cohen, G.A./Kymlicka, W. “Human Nature and Social Change in the Marxist Conception of History”, *Journal of Philosophy*, Vol. 85, No. 4, 1988, str. 171-191 (21)

Cohen, J. „Review of G.A. Cohen's *Karl Marx's Theory of History*“, *Journal of Philosophy*, Vol. 79, No. 5, str. 253-273 (21)

Cohen, M./Nagel, T./Scanlon, T. (ur.) *Marx, Justice, and History*, Princeton University Press, Princeton, NJ, 1980.

Conway, D. *A Farewell to Marx*, Penguin, Harmondsworth, 1987.

Dragičević, A./Mikecin, V./Nikić, M. (ur.) *Glavni radovi Marxa i Engelsa*, Stvarnost, Zagreb, 1979.

Elster, J. *Making Sense of Marx*, Cambridge University Press, Cambridge, 1985.

Elster, J. *An Introduction to Karl Marx*, Cambridge University Press, Cambridge, 1986.

Geras, N. „The Controversy about Marx and Justice“, u Callinicos, A. (ur.) *Marxist Theory*, Oxford University Press, 1989.

Gligorov, V. (ur.) *Kritika kolektivizma*, Filip Višnjić, Beograd, 1988, str. 15-53, 121-248 (167)

Gray, J. „Marxian Freedom, Individual Liberty, and the End of Alienation“, *Social Philosophy and Policy*, Vol. 3, No. 2, 1986, str. 160-187 (28)

Gray, J. „Against Cohen on Proletarian Unfreedom“, *Social Philosophy and Policy*, Vol. 6, No. 1, 1988, str. 77-112 (36)

Habermas, J. «Prilog rekonstrukciji historijskog materijalizma», u Habermas, J. *Prilog rekonstrukciji historijskog materijalizma*, Veselin Masleša, Sarajevo, 1985, str. 130-178 (49)

Hayek, F.A. *Put u ropstvo*, Kružak, Zagreb, 2001.

Honderich, T. „Against Theological Historical Materialism“, *Inquiry*, Vol. 25, 1982, str. 451-469 (19)

Kolakowski, L. *Glavni tokovi marksizma I*, BIGZ, Beograd, 1980.

Korsch, K. *Karl Marx*, Nolit, Beograd, 1982.

Lewine, A./Wright, E. „Rationality and Class Struggle“, *New Left Review*, No. 123, 1980, str. 51-56 (6)

Lukes, S. *Marxism and Morality*, Oxford University Press, Oxford, 1985.

Lukes, S. “Can a Marxist Believe in Human Rights?”, u Lukes, S. *Moral Conflict and Politics*, Clarendon Press, Oxford, 1991, str. 173-88 (16)

Mises, L. Von, *Theory and History*, Yale University Press, 1957.

Mises, L. Von, *Marxism Unmasked: From Delusion to Destruction*, Foundation for

Economic Education, New York, 2006.

Narveson, J. „Marxism: Hollow at the Core“, u Narveson, J. *Respecting Persons in Theory and Practice*, Rowman & Littlefield, Lanham, 2002, str. 35-47 (13)

Nozick, R. *Anarhija, država i utopija*, Jesenski i Turk, Zagreb, 2003, str. 305-358 (54)

Parkin, F. *Marxism and Class Theory: A Bourgeois Critique*, Tavistock, London, 1971.

Popper, K.R. *Otvoreno društvo i njegovi neprijatelji II*, Kruzak, Zagreb, 2003, str. 80-198 (119)

Petrović, G. *Filozofija i marksizam*, Naprijed, Zagreb, 1976, str. 11-151 (140)

Rawls, J. *Lectures on the History of Political Philosophy*, Belknap Press, Cambridge, MA, 2007, str. 319-372 (54)

Roemer, J. *A General Theory of Exploitation and Class*, Harvard University Press, Cambridge, MA, 1982.

Roemer, J. (ur.) *Analytical Marxism*, Cambridge University Press, 1986.

Singer, P. *Marx*, Oxford University Press, Oxford, 1980.

Sweezy, P.M. *Teorija kapitalističkog razvitka*, Naprijed, Zagreb, 1959.

Tucker, R.C. «Marx and Distributive Justice», u Tucker, R.C. *The Marxian Revolutionary Idea*, W.W. Norton, New York, 1969, str. 33-53 (21)

Waldron, J. «When Justice Replaces Affection: The Need for Rights», u Waldron, J. *Liberal Rights*, Cambridge University Press, Cambridge, 1993, str. 370-391 (22)

Weber, M. *Protestantska etika i duh kapitalizma*, Veselin Masleša/Svjetlost, Sarajevo, 1989.

Wolff, J. *Why Read Marx Today?*, Oxford University Press, Oxford, 2002.

Wood, A.W. «Marx Against Morality», u Singer, P. (ur.) *A Companion to Ethics*, Blackwell, Oxford, 1991, str. 511-24 (14)

Wood, A.W. *Karl Marx (Arguments of the Philosophers)*, Routledge, London, 2004.

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

- Studenti mogu maksimalno izostati tri puta sa satova predavanja, odnosno moraju prisustvovati na 80% sati.
- Za više od tri izostanka studenti će dobiti dodatni seminar koji trebaju predati zajedno s obaveznim.
- U slučaju opravdanoga duljeg izostanka student se o nastavi može informirati e-mailom na: npetrovic@uniri.hr
- Od studenata se očekuje odgovornost u izvršavanju obaveza.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Web stranice fakulteta
Elektroničkom poštom
Platformom Merlin
Usmeno

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

Nakon nastave i u vrijeme konzultacija
Elektroničkom poštom
Platformom Merlin

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Studenti prvo moraju pristupiti pismenom ispitu objektivno tipa (test višestrukog izbora), a zatim usmenom ispitu.

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obaveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.

ISPITNI ROKOVI

Zimski	10.2. i 24.2.
Ljetni	16.6. i 30.6.

Jesenski	1.9. i 15.9.
VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)	
DATUM	NAZIV TEME
1.	Uvod: marksistička teorija općenito
2.	Što je analitički marksizam i zbog čega je značajan? Marxova koncepcija povijesti i društva
3.	Osnovni pojmovi marksističke političke ekonomije
4.	Ekonomija i otuđenje
5.	Što su to proizvodne snage i koja je njihova struktura a što proizvodni odnosi?
6.	U čemu se sastoji ekonomska struktura društva i kako se ona mijenja?
7.	Materijalna i socijalna dimenzija društva
8.	Fetišizam i njegov značaj
9.	Razvoj i primat proizvodnih snaga: tekstualni i faktični dokazi da postoje
10.	Razvoj i primat proizvodnih snaga: nastavak
11.	Baza i nadgradnja: kako ih točno odrediti i koji je njihov odnos?
12.	Funkcionalno objašnjenje kao rješenje za neke tvrdoglave teškoće marksizma
13.	Logika i smjer razvoja suvremenog kapitalizma; održivost alternativnih koncepcija društva
14.	Osnovne teorijske poteškoće marksizma
15.	Završna diskusija

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE			
ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
razumjeti ključne preokupacije marksističke filozofije	Marxova stajališta o povijesti, ekonomiji, čovjeku, politici i ideologiji	<ul style="list-style-type: none"> - predavanja - rasprava 	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u raspravi - „pub kviz“ - završni pismeni i usmeni ispit
definirati probleme proizvodnih snaga, proizvodnih odnosa, fetišizma, alijenacije, povijesnog razvoja, određivanja ekonomske strukture stupnjem razvitka proizvodnih snaga, itd.	Cohenove analize i razrade Marxovih gledišta o svim navedenim temama	<ul style="list-style-type: none"> - predavanja - rasprava 	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u raspravi - „pub kviz“ - završni pismeni i usmeni ispit
razlikovati i interpretirati osnovna gledišta o tim problemima	Cohenove analize i razrade Marxovih gledišta o svim navedenim temama nasuprot drugih	<ul style="list-style-type: none"> - predavanja - rasprava 	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u raspravi - „pub kviz“ - završni pismeni i

	marksističkih gledišta o tome		usmeni ispit
identificirati glavne smjerove kritike tih gledišta	Cohenove kritike drugih marksističkih pozicija i Sesardićeve kritike marksizma općenito	<ul style="list-style-type: none"> - predavanja - rasprava 	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u raspravi - „pub kviz“ - završni pismeni i usmeni ispit
kritički interpretirati i vrednovati spomenuta temeljna gledišta	obrađena kritička rasprava između raznih verzija marksizma, te ona između marksista općenito i njihovih oponenata	<ul style="list-style-type: none"> - predavanja - rasprava 	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u raspravi - „pub kviz“ - završni pismeni i usmeni ispit
samostalno nastaviti daljnje izučavanje obrađenih tema, ukoliko ih to bude zanimalo	cjelokupno obrađeno gradivo	čitanje preporučene literature	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u raspravi - pisani radovi
argumentirano zaključivati o filozofsko-političkim problemima općenito	cjelokupno obrađeno gradivo	<ul style="list-style-type: none"> - rasprava - rad na tekstovima - pisanje radova 	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u raspravi - pisani radovi

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU			
Naziv kolegija	Etika rada s mladima		
Studij	Sveučilišni diplomski studij <i>Filozofija</i> (dvopredmetni); smjerovi: opći, nastavnički		
Semestar	I., III.		
Akadska godina	2024./2025.		
Broj ECTS-a	3		
Nastavno opterećenje (P+S+V)	10+10+10		
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu		
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da		
Nositelj kolegija	Doc. dr.sc. Ivan Cerovac		
	Kabinet	F-424	
Vrijeme za konzultacije (odrediti jedan termin)	dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka		
	Telefon	051 265 646	
	e-mail	icerovac@ffri.uniri.hr	
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA			
SADRŽAJ KOLEGIJA			
<p>Kolegij je osmišljen kako bi pružio uvod u etiku rada s mladima, obrađujući sadržaj u tri cjeline:</p> <ul style="list-style-type: none">• Temeljne (zapadne) moralne teorije (deontologija, utilitarizam, etika vrlina) i njihova primjena u opravdanju praksi i javnih politika vezanih uz rad s mladima. Analizirat će se glavni primjeri moralnog opravdanja na temelju ovih teorija, te ukazati na probleme i nedostatke karakteristične za svaku teoriju, kao i na probleme teorijom-vođenih pristupa moralnim pitanjima u radu s mladima.• Međunarodni i domaći moralni kodeksi rada s mladima, uključujući i značenje i doseg nekih od temeljnih vrijednosti rada s mladima (jednakost, participacija i inkluzija, autonomija).• Uloga osoba koje rade s mladima u moralnom odgoju i obrazovanju mladih, promicanju demokratskih vrijednosti i aktivnog građanstva, uz pregled osnovnih metoda i analizu i evaluaciju nekoliko studija slučaja.			
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA			
<p>Nakon izvršavanja svih programom predviđenih obveza, očekuje se da polaznici razviju odnosno unaprijede ove opće i specifične kompetencije, tj. studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none">• prepoznati i interpretirati glavne ideje dominantnih (zapadnih) moralnih teorija (deontologija, utilitarizam, etika vrlina), kao i prepoznati i osmisliti prakse rada s mladima opravdane načelima iz jedne (ili više) od navedenih moralnih teorija• interpretirati, analizirati, uspoređivati i evaluirati međunarodne i domaće etičke kodekse rada s mladima• uočavati sukobe između univerzalnih ljudskih prava i međunarodnih normi rada s mladima, te regionalnih kulturalnih praksi i običaja (kao i demokratskog prava na uređenje zajednice u skladu s njima)• kritički evaluirati postojeće (ali i hipotetske) prakse rada s mladima, kao i javne programske politike koje se bave mladima• uspješno koristiti modele podučavanja i rada s mladima koji za cilj imaju promicanja kritičkog promišljanja kod mladih, pogotovo o moralno relevantnim temama• samostalno se koristiti stručnom literaturom, sintetizirati glavne teorijske modele i primijeniti ih na praksu u svom radnom okruženju, uz mogućnost produkcije manje zahtjevnih publikacija u domeni etike rada s mladima• jednostavno i precizno prezentirati evaluaciju određenih praksi rada s mladima široj javnosti ili specifičnim dionicima (u obliku objave za medije, prijedloga javne politike ili javne mjere vezane uz rad s mladima, kraćeg izlaganja na stručnom skupu i slično)• rješavati etičke dileme i moći kvalitetnije pregovarati sa drugim dionicima u procesima odlučivanja			
NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)			
Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
x	x	x	x
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo

x		x
III. SUSTAV OCJENJIVANJA		
AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Pohađanje nastave	1	0
Aktivnost na nastavi	0,5	20
Kontinuirana provjera znanja (kolokvij)	1	50
Esej	0,5	30
UKUPNO	3	100
<p>Opće napomene:</p> <p>Ishodi učenja vrednovat će se:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kroz evaluiranje kvalitete studentskog sudjelovanja u raspravama za vrijeme nastave, kao i tijekom radionica i vježbi. Uz to, studenti će dobiti specifične zadatke koje će trebati izvršiti kao pripremu za nastavu (npr. ispuniti anketu, napisati kratku recenziju neke prakse rada s mladima ili pronaći i pojasniti neke primjere iz svakodnevne prakse rada s mladima); - kroz kontinuiranu provjeru znanja (kolokvij) u kojem će se naglasak staviti na primjenu naučenih informacija i na evaluaciju stečenih vještina u etičkom vrednovanju praksi rada s mladima (evaluacija stečenog znanja i vještina) - kroz esej, pri čemu će se evaluirati struktura eseja, snaga i jasnoća izloženih argumenata, korištenje primjera kako bi se ilustrirala glavna teza, te korištenje relevantne znanstvene i stručne literature (evaluacija sposobnosti moralnog vrednovanja praksi i javnih politika vezanih uz rad s mladima, te sposobnosti za kreativno i precizno izražavanje razmišljanja i argumenata). <p>Kolegij nema završni ispit, već se svi ocjenski bodovi prikupljaju tijekom nastave.</p> <p>Varijanta 1 bez završnog ispita</p> <p>Tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova kroz različite oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja.</p> <p>Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:</p>		
OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI	
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova	
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova	
3 (C)	od 60% do 74,9%, ocjenskih bodova	
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova	
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova	
IV. LITERATURA		
OBVEZNA LITERATURA		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Berčić, Boran (2012). <i>Filozofija</i>, Vol. 1. Zagreb: Ibis grafika (str. 229-330). 2. Roberts, Jonathan (2009). <i>Youth Work Ethics</i>. London: Learning Matters. 3. Banks, Sarah (2010). <i>Ethical Issues in Youth Work: Second Edition</i>. New York: Routledge. 		
IZBORNA LITERATURA		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Sercombe, Howard (2010). <i>Youth Work Ethics</i>. Washington: SAGE Publications. 2. Wolff, Jonathan and Avner de-Shalit (2013). <i>Disadvantage</i>. London: Oxford University Press. 3. Institute for Development Studies (2014). <i>Working with young people: the value of youth work in the</i> 		

European Union. Brussels: European Commission

4. Stanković, Violeta and Vanja Kalaba (2017). *Etika od postera do prakse: Priručnik za razumevanje i primenu Etičkog kodeksa u omladinskom radu u praksi*. Novi Sad: NAPOR.
5. Primjeri raznih etičkih kodeksa institucija i organizacija koje rade s mladima (sveučilišta i fakulteti, škole i vrtići, centri za socijalnu skrb, organizacije civilnog društva...)

Sva će literatura biti dostupna u elektroničkom obliku. Uz to, neke su knjige dostupne u knjižnici Fakulteta.

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Studenti su dužni redovito pohađati nastavu i aktivno sudjelovati u njezinom izvođenju kroz pitanja pojašnjenja, prigovore i komentare, kao i kroz sudjelovanje u interaktivnim oblicima nastave (diskusije, stolne igre, edu-LARP). Studenti su dužni izvršavati kratke zadatke koje im nastavnik zadaje kao pripremu za nastavu.

Student je zadovoljio redovito pohađanje nastave ako je prisustvovao na 70% održanih predavanja, seminara i vježbi (21 sat). U iznimnim okolnostima, kada student iz opravdanih razloga nije pohađao nastavu u dovoljnoj mjeri, nastavnik može studentu dati dodatne zadatke kako bi nadoknadio propušteni angažman oko pohađana nastave, te mogao ispuniti obavezu nužnu za polaganje kolegija.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Usmena i pismena priopćenja na nastavi, oglasna ploča, web-stranice, Merlin

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

Konzultacije, elektronička pošta, Skype, MS Teams, Zoom

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Kolegij nema završni ispit. Svi se bodovi prikupljaju tijekom nastave.

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.

Studenti koji nisu sigurni kada i kako ispravno navesti izvor pozvani su da se jave nastavniku putem elektroničke pošte ili na konzultacijama.

ISPITNI ROKOVI

Zimski	4./18.2./ 14h
Ljetni	1.7./15.7./ 14h
Jesenski i	26.8./9.9./ 14h

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)

DATUM	NAZIV TEME
1.	Uvod u kolegij / Etika rada s mladima
2.	Dominantne (zapadne) moralne teorije
3.	Primjena moralnih teorija u praksi rada s mladima (1)
4.	Primjena moralnih teorija u praksi rada s mladima (2)
5.	Vrijednosti u radu s mladima (jednakost, sloboda...) i sukobi među vrijednostima
6.	Vrijednosti u radu s mladima (udruživanje, sudjelovanje...) i sukobi među vrijednostima
7.	Etički kodeksi u radu s mladima, radionica simulacije etičkog povjerenstva
8.	Pedagoške mjere u radu s mladima i pravno-etičke dileme oko njihova izricanja
9.	Ponavljanje / Pisana provjera znanja (kolokvij)
10.	Panel-diskusija o etičkim dilemama u radu s mladima u sustavu formalnog

	obrazovanja, diskusija
11.	Panel-diskusija o etičkim dilemama u radu s mladima u sustavu socijalne skrbi, diskusija
12./13.	Terenska nastava (posjet institucijama koje se bave mladima, razgovor o etičkim dilemama s kojima se zaposlenici tih institucija susreću)
14./15.	Edu-LARP: Rješavanje etičkih dilema u institucijskom okruženju

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE

ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
Prepoznati i interpretirati glavne ideje dominantnih (zapadnih) moralnih teorija (deontologija, utilitarizam, etika vrlina), kao i prepoznati i osmisliti prakse rada s mladima opravdane načelima iz jedne (ili više) od navedenih moralnih teorija	(1) (2) Dominantne moralne teorije i njihova primjena u praksi	- predavanja - diskusije - usmjeravani rad u manjim grupama - samostalno istraživanje studenata prije nastave i rješavanje kratkih zadataka	- aktivnost u nastavi kroz sudjelovanje u raspravama i radu u grupama - kolokvij - esej
Interpretirati, analizirati, uspoređivati i evaluirati međunarodne i domaće etičke kodekse rada s mladima	(4) Etički kodeksi u radu s mladima, njihova analiza i primjena	- predavanja - diskusije - samostalno istraživanje studenata prije nastave i rješavanje kratkih zadataka - radionice analize etičkih kodeksa - radionice izrade nacrtu etičkog kodeksa	- aktivnost u nastavi kroz sudjelovanje u raspravama i radu u grupama - kolokvij - esej
Uočavati sukobe između univerzalnih ljudskih prava i međunarodnih normi rada s mladima, te regionalnih kulturalnih praksi i običaja (kao i demokratskog prava na uređenje zajednice u skladu s njima)	(3) Vrijednosti u radu s mladima (6) Gostujuća predavanja (8) Edu-LARP: Rješavanje etičkih dilema u institucijskom okruženju	- predavanja i gostujuća predavanja - diskusije - samostalno istraživanje studenata prije nastave i rješavanje kratkih zadataka - individualni i grupni rad na materijalima (izvještajima, novinskim člancima, transkriptima TV emisija i intervjua)	- aktivnost u nastavi kroz sudjelovanje u raspravama i radu u grupama - esej
Kritički evaluirati postojeće (ali i hipotetske) prakse rada s mladima, kao i javne programske politike koje se bave mladima	(2) Dominantne moralne teorije i njihova primjena u praksi (3) Vrijednosti u radu s mladima	- predavanja - diskusije - usmjeravani rad u manjim grupama - samostalno istraživanje studenata prije nastave i rješavanje kratkih zadataka	- aktivnost u nastavi kroz sudjelovanje u raspravama i radu u grupama - esej
Uspješno koristiti modele podučavanja i rada s mladima koji za cilj imaju promicanje kritičkog promišljanja kod mladih, pogotovo o moralno relevantnim temama	(2) Dominantne moralne teorije i njihova primjena u praksi (3) Vrijednosti u radu s mladima	- predavanja - diskusije - kratka individualna izlaganja u sklopu nastave - samostalno istraživanje studenata prije nastave i rješavanje kratkih zadataka	- aktivnost u nastavi kroz sudjelovanje u raspravama i radu u grupama
Samostalno se koristiti stručnom literaturom, sintetizirati glavne teorijske modele i primijeniti ih na praksu u svom radnom okruženju, uz mogućnost produkcije	(2) Dominantne moralne teorije i njihova primjena u praksi (3) Vrijednosti u radu s mladima	- predavanja - konzultacije - samostalno istraživanje studenata prije nastave i rješavanje kratkih zadataka	- esej

manje zahtjevnih publikacija u domeni etike rada s mladima	(4) Etički kodeksi u radu s mladima, njihova analiza i primjena		
Jednostavno i precizno prezentirati evaluaciju određenih praksi rada s mladima široj javnosti ili specifičnim dionicima (u obliku objave za medije, prijedloga javne politike ili javne mjere vezane uz rad s mladima, kraćeg izlaganja na stručnom skupu i slično)	(3) Vrijednosti u radu s mladima (7) Terenska nastava (8) Edu-LARP: Rješavanje etičkih dilema u institucijskom okruženju	- predavanja i konzultacije - diskusija	- esej
Rješavati etičke dileme i moći kvalitetnije pregovarati sa drugim dionicima u procesima odlučivanja	(3) Vrijednosti u radu s mladima (8) Edu-LARP: Rješavanje etičkih dilema u institucijskom okruženju	- diskusije - usmjeravani rad u manjim grupama - Edu-LARP	- aktivnost u nastavi kroz sudjelovanje u raspravama i radu u grupama

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU	
Naziv kolegija	Filozofija biologije
Studij	Sveučilišni diplomski studij <i>Filozofija</i> (dvopredmetni); smjerovi: opći, nastavnički
Semestar	I., III.
Akadska godina	2024./2025.
Broj ECTS-a	3
Nastavno opterećenje (P+S+V)	30+0+0
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da
Nositelj kolegija	Prof.dr.sc. Predrag Šustar
Kabinet	F-413
Vrijeme za konzultacije (odrediti dva termina)	dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka
Telefon	051 265795
e-mail	psustar@ffri.uniri.hr
Suradnik na kolegiju	Dr.sc. Vito Balorda
Kabinet	F-413
Vrijeme za konzultacije	dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka
Telefon	
e-mail	vito.balorda@ffri.uniri.hr
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA	
SADRŽAJ KOLEGIJA	
<p>U suvremenim biološkim istraživanjima možemo pronaći zamjetan broj filozofskih problema koji se odnose na korištene znanstvene pojmove, pretpostavke i zaključke koji se donose unutar same znanstvene prakse. Osim pitanja koja su standardno prisutna u medijima i popularnoj kulturi, primjerice, što je inteligentni dizajn, a što darvinizam, postoji još cijeli niz filozofski zanimljivih problema i/ili pitanja u razumijevanju recentne biologije i njezinog šireg društvenog utjecaja. Tako se kolegij bavi sljedećim pitanjima, između ostalih, struktura i epistemičke funkcije evolucijskih teorija, na što točno djeluje prirodna selekcija, jesu li sve biološke pojave pod genskom kontrolom, što su adaptacije i kako ih možemo prepoznati, postoji li 'ljudska priroda' i srodna pitanja. Nadalje, ubrzani razvoj molekularne biologije čini je posebno interesantnim područjem interesa za filozofsku analizu. Problemi koji se tiču istraživanja u molekularnoj biologiji mogu se podijeliti na teoretske, gdje se razmatraju pojmovi, pretpostavke i zaključci kojima se molekularna biologija koristi te one praktičke koji se tiču problema povezanih s primjenom novostečenog znanja u medicini. Ovdje posebno ističemo istraživanja ljudskoga i srodnih genoma.</p>	
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA	
Studenti će moći:	
<ol style="list-style-type: none">1. Objasniti osnovne karakteristike evolucijske teorije.2. Opisati debatu kreacionizam/evolucijska teorija.3. Opisati raspravu o jedinicama selekcije, te navesti argumente za različita gledišta koja se javljaju u raspravi, analizirati ih te ponuditi vlastito stajalište o tome koje je gledište najuvjerljivije.4. Analizirati problem prirode prirodne selekcije i adaptacije i biologiji.5. Analizirati status vrsta u evolucijskoj biologiji.6. Opisati što nam evolucijska teorija može reći o evoluciji ljudskog ponašanja te kakve su posljedice toga za društvene i humanističke znanosti.7. Opisati debatu objašnjenja u biologiji.8. Navesti i opisati filozofske probleme koji proistječu iz istraživanja u molekularnoj biologiji: problem redukcionizma, problem definiranja gena i slično.9. Analizirati etičke probleme koji proizlaze iz istraživanja u molekularnoj biologiji i biomedicinskim znanostima.	
NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)	

Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
X	X	X	X
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo
		X	

III. SUSTAV OCJENJIVANJA

AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Pohađanje nastave	1	
Kontinuirana provjera znanja 1	0.5	30
Kontinuirana provjera znanja 2	0.5	20
Seminarski rad	0.5	20
ZAVRŠNI ISPIT	0.5	30
UKUPNO	3	100

Opće napomene:

Varijanta 2 sa završnim ispitom

Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu.

- Tijekom nastave student može ostvariti 70% ocjenskih bodova.
- Na završnom ispitu student može ostvariti 30% ocjenskih bodova.

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9% ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

1. Samir Okasha (2019), *Philosophy of Biology*, Oxford University Press
2. Peter Godfrey-Smith (2014), *Philosophy of Biology*, Princeton and Oxford: Princeton University Press;
3. Elliott Sober (2000), *Philosophy of Biology*, Boulder, CO: Westview Press;
4. Stathis Psillos (2007), *Philosophy of Science A-Z*, Edinburgh: Edinburgh University Press;

IZBORNA LITERATURA

1. Sahotra Sarkar and Anya Plutynski (2008), *Companion to the Philosophy of Biology*, Wiley-Blackwell Publishing;
2. Gillian Barker and Philip Kitcher (2013), *Philosophy of Science*, Oxford and New York: Oxford University Press;
3. James A. Marcum (2008), *An Introductory Philosophy of Medicine: Humanizing Modern Medicine*, Berlin and New York: Springer;
4. Anya Plutynski (2018), *Explaining Cancer: Finding Order in Disorder*, Oxford: Oxford University Press;
5. Lauren Ross (2024). *Explanation in Biology*, Cambridge University Press;
6. Jacob Stegenga (2018). *Medical Nihilism*. Oxford University Press.
7. Časopis „The British Journal for the Philosophy of Science“, (2019) - ;
8. Časopis „Philosophy of Science“, (2019) - ;
9. Časopis *European Journal for Philosophy of Science*, (2020) - ;
10. Časopis *Studies in History and Philosophy of Biological and Biomedical Sciences*, (2020) - .
11. **Napomena:** Izabrani tekstualni predloži predviđeni za predavanja i seminare te, posebice, izradu seminarskih radova, bit će nadopunjavani s odgovarajućim udžbenicima i člancima iz navedenih, ali i drugih vodećih časopisa. Konačno, po potrebi, koristit će se dodatna priručna literatura, primjerice, enciklopedije iz filozofije znanosti i srodnih disciplina koje se bave recentnim znanstvenim istraživanjima i njihovom uporabom.

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Obvezna je nazočnost na barem 70% nastave.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Merlin, mail, Oglasna ploča

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA			
Merlin, mail, Oglasna ploča			
NAČIN POLAGANJA ISPITA			
Pismeno i usmeno.			
OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE			
Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.			
ISPITNI ROKOVI			
Zimski	5.2./19.2./10h		
Ljetni	2./16.7./10h		
Jesenski	26.8./9.9./10h		
VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)			
TJEDAN	NAZIV TEME		
1.	Uvod		
2.	Filozofija i biologija		
3.	Evolucija i prirodna selekcija		
4.	Evolucija, društvo i kultura		
5.	Adaptacionizam		
6.	Biološke funkcije		
7.	Objašnjenje u biologiji: zakoni, uzročna i ne-uzročna objašnjenja		
8.	Objašnjenje u molekularnoj biologiji: mehanizmi, putevi (<i>pathways</i>) i kaskade		
9.	Modeli u biologiji: reprezentacije, apstrakcije i idealizacije		
10.	Kolokvij		
11.	Realizam, anti-realizam i biološke vrste		
12.	Redukcionizam i anti-redukcionizam: genetika		
13.	Intervencije u molekularnoj biologiji i biomedicini		
14.	Geni		
15.	Informacija		
VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE			
ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
Studenti će moći opisati filozofske probleme koji proizlaze iz znanstvenog istraživanja u području biologije i biomedicinskih znanosti, navesti argumente za i protiv osnovnih pozicija u raspravi.	Evolucija, prirodna selekcija, adaptacija; biološke funkcije; adaptacionizam; biološke vrste, geni, informacija	Predavanje Rad na tekstu Diskusija Frontalni rad, individualni rad i rad u paru;	Pismeni ispit(kolokvij) Usmeni ispit
Usporediti rasprave koje su obilježile filozofiju biologije sa generalnim raspravama u analitičkoj filozofiji, prvenstveno filozofiji znanosti,	Znanstveno objašnjenje u biologiji, biološki zakoni, redukcionizam i	Predavanje Rad na tekstu Diskusija Frontalni rad, individualni rad i rad u paru;	Pismeni ispit(kolokvij) Usmeni ispit

epistemologiji, metafizici i etici.	antiredukcionizam, realizam i antirealizam		
Studenti će moći napisati seminarski rad iz područja filozofije biologije.	Seminarski rad pokriva jednu odabranu temu iz ukupnog sadržaja kolegija	Usmeno izlaganje – prezentacija te seminarskog rada; Diskusija (sve faze uključuju mentorski rad u izradi konačne verzije seminarskoga rada);	Usmeni ispit

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU			
Naziv kolegija	FILOZOFIJA ODGOJA		
Studij	Sveučilišni diplomski studij <i>Filozofija</i> (dvopredmetni); smjerovi: opći, nastavnički		
Semestar	I., III.		
Akadska godina	2024./2025.		
Broj ECTS-a	3		
Nastavno opterećenje (P+S+V)	30+0+0		
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu		
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Ne		
Nositelj kolegija	prof. dr. sc. Aleksandra Golubović		
	Kabinet	423	
Vrijeme za konzultacije (odrediti dva termina)	dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka		
	Telefon		
	e-mail	aleksandra.golubovic@ffri.uniri.hr	
Suradnik na kolegiju			
	Kabinet		
	Vrijeme za konzultacije		
	Telefon		
	e-mail		
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA			
SADRŽAJ KOLEGIJA			
<ul style="list-style-type: none"> - Uvod u kolegij filozofija odgoja - odabir i obrada najznačajnijih filozofa odgoja: Platon, J. J. Rousseau, John Dewey - analiza temeljnih filozofskih stavova filozofa odgoja - evaluacija temeljnih spoznajnih i etičkih teorija za filozofiju odgoja - intelektualna i moralna komponenta u odgoju - pregled odgojnih koncepcija kroz povijest filozofije - suvremena koncepcija filozofije odgoja 			
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA			
<p>Da studenti budu sposobni</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisati, definirati, objasniti, analizirati i vrednovati temeljne odgojne stavove filozofa odgoja polazeći od antičkih filozofa (Platon) pa sve do danas (osobito J. J. Rousseau, John Dewey). - da mogu opisati, objasniti i usporediti temeljne spoznajne i etičke teorije filozofa odgoja (kao i ovisnost etike o znanju). - da mogu opisati i objasniti rasprave (glavne poteškoće i izazove) suvremene filozofije odgoja - da studenti mogu primijeniti odgojne principe najznačajnijih filozofa odgoja (s ciljem unapređenja nastave). 			
NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „X“)			
Predavanja X	Seminari	Konzultacije X	Samostalni rad X
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo
III. SUSTAV OCJENJIVANJA			
AKTIVNOST KOJA SE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA	

OCJENJUJE		
Pohađanje nastave	1	0
Kontinuirana provjera znanja 1 + aktivnost	0,75	35
Kontinuirana provjera znanja 2 + aktivnost	0,75	35
ZAVRŠNI ISPIT	0,5	30
UKUPNO	3	100

Opće napomene:

Varijanta 2 sa završnim ispitom

Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu.

- Tijekom nastave student može ostvariti od najmanje 50% do najviše 70% ocjenskih bodova.
- Na završnom ispitu student može ostvariti od najviše 50% do najmanje 30% ocjenskih bodova.

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PREDDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9% ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

- 1) Boran Berčić, *Filozofija* (sv. 1 – odabrana poglavlja), Ibis grafika, Zagreb 2012.
- 2) *Filozofska hrestomatija* 1-9 (odabrani dijelovi), Školska knjiga, Zagreb 1996.
- 3) Aleksandra Golubović, „Učiteljski poziv i odgajanje: razmatranje iz perspektive filozofije odgoja”, *Odgojno-obrazovne teme*, (2018), 1-2, str. 141-165.
- 4) Aleksandra Golubović, „Aktualnost Rousseauovih promišljanja filozofije odgoja s posebnim osvrtom na moralni odgoj”, *Acta Iadertina*, 10 (2013), 1, str. 25-36.
- 5) Aleksandra Golubović, „Filozofija odgoja”, *Riječki teološki časopis*, 36 (2010), 2, str. 609-623.
- 6) Nigel Warburton, *Filozofija* (odabrani dijelovi), KruZak, Zagreb 1999.
- 7) Milan Polić, *K filozofiji odgoja*, Znamen i Institut za pedagogijska istraživanja, Zagreb 1993.
- 8) Fernando Savater, *Etika za Amadora*, Zagreb 1998.
- 9) Pierre Hadot, *Duhovne vježbe i antička filozofija*, Sandorf+Mizantrop, Zagreb 2013.
- 10) Philip Kitcher, *The Main Enterprise of the World: Rethinking Education*, Oxford University Press, New York, 2022.

IZBORNA LITERATURA

1. Aleksandra Golubović, „Odgojne implikacije Kierkegaardove antropologije. Od antropologije do filozofije odgoja u misli Sorena Kierkegaarda”, *Diacovensia* 23 (2015), 2, str. 213-228.
2. Milan Polić, *Činjenice i vrijednosti*, Hrvatsko filozofsko društvo, Zagreb 2006.
3. Luis Legrand, *Moralna izobrazba danas*, Zagreb 2001.
4. Lou Marinoff, *Platon, a ne prozak!*, Zagreb 2012.
5. Edgar Morin, *Odgoj za budućnost*, Zagreb 2002.

6. Steven M. Cahn, *Classic and Contemporary Readings in the Philosophy of Education*, New York, 1997.
7. *Filozofija odgoja*, ur. I. Čehok, Školska knjiga Zagreb 1997.

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Studenti trebaju redovito pohađati nastavu. Kašnjenje se tolerira do 5 minuta. Tijekom nastave mobiteli trebaju biti utišani ili isključeni. Od studenata se očekuje aktivno sudjelovanje u nastavi te izvršavanje svih zadanih obveza tijekom nastave.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Web stranice Fakulteta, tj. odsjeka za filozofiju.
 Oglasne ploče odsjeka za filozofiju.
 Elektronička pošta.
 Tajništvo odsjeka za filozofiju.

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

U vrijeme konzultacija
 Elektronička pošta.

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Pismeni ili usmeni ispit

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svako neovlašteno preuzimanje tuđega teksta bez navođenja izvora smatra se intelektualnom krađom i podložno je sankcijama predviđenim važećim aktima!

ISPITNI ROKOVI

Zimski	12. i 26. veljače u 9h (srijedom)
Ljetni	25. lipnja i 9. srpnja u 9h
Jesenski izvanredni	27. kolovoz i 10. rujna u 9h

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)

DATUM	NAZIV TEME
1. tjedan	Uvodni dio – predstavljanje kolegija, tj. izvedbenog plana
2. tjedan	Izazovi i poteškoće filozofije odgoja
3. tjedan	Odgoj i suvremenost
4. tjedan	Definicija, ciljevi, metode i principi filozofije odgoja
5. tjedan	Odgoj u antici (Sokrat – epistemologija i etika u službi odgoja)
6. tjedan	Intelektualni i moralni odgoj (poteškoće, izazovi i perspektive)
7. tjedan	Platon – filozofija politike i odgoj (izbor iz djela – <i>Država</i>)
8. tjedan	Aristotel – etika vrlina (izbor iz djela – <i>Nikomahova etika</i>)
9. tjedan	<u>Kolokvij 1 ili esej</u>
10. tjedan	J. J. Rousseau – <i>Emil ili o odgoju</i>
11. tjedan	John Dewey – suvremeni filozof odgoja (izbor iz djela)
12. tjedan	Izazovi i perspektive odgoja budućnosti -
13. tjedan	Philip Kitcher – filozofija odgoja
14. tjedan	Philip Kitcher – filozofija odgoja
15. tjedan	<u>Kolokvij 2 – ili esej</u>
	(Napomena: u rasporedu nastave moguća su odstupanja i dogovor oko promjene nekih tema)

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE

ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
Opisivanje, objašnjavanje, analiziranje, interpretiranje, obrazlaganje i vrednovanje glavnih pozicija	Autori: Platon J.J. Rousseau J. Dewey i suvremeni filozofi odgoja	Čitanje i interpretiranje izvornih tekstova (odlomaka) glavnih autora, frontalni, individualni, rad u paru, interaktivno predavanje, kritičko argumentiranje odgojnih prijedloga	Rasprave, Diskusije Analize i kritička promišljanja i interpretacije
Analiziranje i argumentiranje	Glavne odgojne pozicije ključnih autora	Rasprave i diskusije tijekom nastave	Pisanje kolokvija 1 i 2 (ili izlaganje i pisanje eseja 1 i 2)
Analiziranje	Analize izvornih djela (odabranih tekstova)	Rasprave, diskusije, interaktivna predavanja	Pisanje eseja
Evaluiranje; vrednovanje	Autori, Pozicije, Tekstovi	Analize, Rasprave, Interaktivna predavanja	Pismeno ili usmeno ispitivanje

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU	
Naziv kolegija	Libertarijanizam: etika i politika slobodnog tržišta
Studij	Sveučilišni diplomski studij <i>Filozofija</i> (dvopredmetni); smjerovi: opći, nastavnički
Semestar	I., III.
Akadska godina	2024./2025.
Broj ECTS-a	3
Nastavno opterećenje (P+S+V)	30+0+0
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da
Nositelj kolegija	Doc. dr. Neven Petrović
Kabinet	F-425
Vrijeme za konzultacije (odrediti dva termina)	
Telefon	051 265 647
e-mail	npetrovic@uniri.hr
Suradnik na kolegiju	
Kabinet	
Vrijeme za konzultacije	
Telefon	
e-mail	
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA	
SADRŽAJ KOLEGIJA	
<p>1. U uvodnom bi se dijelu nastave dao općenit pregled libertarijanske političke filozofije: glavnih tema kojima se bavi i glavnim varijantama te vrste teorije (anarhokapitalizam i teorije minimalne države; deontološka i konzekvencijalistička varijanta). Također bi se razjasnila terminološka zbrka koja postoji u pogledu imenovanja suvremenih političkih teorija te vrste: tj. da se u Europi teorije slobodnog tržišta nazivaju „liberalnim“ ili „neoliberalnim“ dok Američki one nose naziv „libertarijanskih“ ili čak „konzervativnih“ učenja. Naposljetku bi se studentima prezentirao detaljan plan rada kolegija, čime ih se želi motivirati za rad (2h).</p> <p>2. Prvi tematski blok bio bi posvećen znamenitoj Friedrich von Hayekovoj analizi logike funkcioniranja planske privrede i razlozima zbog kojih se može tvrditi da ona neminovno vodi u autoritarne ili čak totalitarističke poretke. Ta analiza, koja je opće mjesto suvremene političke misli, kod nas je bez ikakve sumnje nedovoljno poznata i to je čak svojevrsan akademski skandal (6h).</p> <p>3. Nakon toga bi se prešlo na, također znanu, Hayekovu kritiku umjerenog socijalističkog projekta – socijalne države i njegovo kontroverzno mišljenje da je socijalna pravda nekoherentan pojam, te njegove razne argumente u prilog blagodatima slobodnog tržišta (4h).</p> <p>4. Donekle sličnom obradom iste teme nastavilo bi se kroz prikaz temeljnih ideja Milтона Friedmana, koji ukazuje na povezanost ekonomske i političke slobode, te na brojne nedostatke raznih državnih intervencija (npr. u školstvo, licenciranje za obavljanje raznih djelatnosti, redistribuciju dohotka, različite vrste socijalne pomoći i sl.) u funkcioniranje slobodnog tržišta (6h). Uz to bi se dodala i jedna kritička analiza konzekvencijalističke i većinom ekonomski utemeljene varijante libertarijanske teorije, ona Ronalda Dworkina (2h). Time bi se i zaključio prikaz ove vrste razmišljanja o uređenju društva.</p> <p>5. Posljednju nastavnu cjelinu činio bi prikaz najbolje deontološke verzije libertarijanizma, tj. one Roberta Nozicka. Prošlo bi se kroz sve glavne dijelove njegove teorije: opravdanje države nasuprot anarhistima, negiranje uplitanja države u distribuciju dohotka, kritike ključnih egalitističkih gledišta, te njegovu viziju da minimalna država može biti ideal vrijedan borbe budući da predstavlja okvir za realiziranje svih vrsta utopija (8h).</p> <p>6. Završilo bi se jednim od važnijih kritičkih osvrtu na Nozickovu teoriju, tako da studenti dobiju uvid i u njene glavne poteškoće i da ne smatraju da je pristup cijelog kolegija bio pristran (2h).</p> <p>1. U uvodnom bi se dijelu nastave dao općenit pregled libertarijanske političke filozofije: glavnih tema kojima se bavi i glavnim varijantama te vrste teorije (anarhokapitalizam i teorije minimalne države; deontološka i konzekvencijalistička varijanta). Također bi se razjasnila terminološka zbrka koja postoji u pogledu imenovanja suvremenih političkih teorija te vrste: tj. da se u Europi teorije slobodnog tržišta nazivaju „liberalnim“ ili „neoliberalnim“ dok Američki one nose naziv „libertarijanskih“ ili čak</p>	

„konzervativnih“ učenja. Naposljetku bi se studentima prezentirao detaljan plan rada kolegija, čime ih se želi motivirati za rad (2h).

2. Prvi tematski blok bio bi posvećen znamenitoj Friedrich von Hayekovoj analizi logike funkcioniranja planske privrede i razlozima zbog kojih se može tvrditi da ona neminovno vodi u autoritarne ili čak totalitarističke poretke. Ta analiza, koja je opće mjesto suvremene političke misli, kod nas je bez ikakve sumnje nedovoljno poznata i to je čak svojevrsan akademski skandal (6h).

3. Nakon toga bi se prešlo na, također znanu, Hayekovu kritiku umjerenog socijalističkog projekta – socijalne države i njegovo kontroverzno mišljenje da je socijalna pravda nekoherentan pojam, te njegove razne argumente u prilog blagodatima slobodnog tržišta (4h).

4. Donekle sličnom obradom iste teme nastavilo bi se kroz prikaz temeljnih ideja Milтона Friedmana, koji ukazuje na povezanost ekonomske i političke slobode, te na brojne nedostatke raznih državnih intervencija (npr. u školstvo, licenciranje za obavljanje raznih djelatnosti, redistribuciju dohotka, različite vrste socijalne pomoći i sl.) u funkcioniranje slobodnog tržišta (6h). Uz to bi se dodala i jedna kritička analiza konzekvencijalističke i većinom ekonomski utemeljene varijante libertarijanske teorije, ona Ronalda Dworkina (2h). Time bi se i zaključio prikaz ove vrste razmišljanja o uređenju društva.

5. Posljednju nastavnu cjelinu činio bi prikaz najbolje deontološke verzije libertarijanizma, tj. one Roberta Nozicka. Prošlo bi se kroz sve glavne dijelove njegove teorije: opravdanje države nasuprot anarhistima, negiranje uplitanja države u distribuciju dohotka, kritike ključnih egalitarističkih gledišta, te njegovu viziju da minimalna država može biti ideal vrijedan borbe budući da predstavlja okvir za realiziranje svih vrsta utopija (8h).

6. Završilo bi se jednim od važnijih kritičkih osvrtu na Nozickovu teoriju, tako da studenti dobiju uvid i u njene glavne poteškoće i da ne smatraju da je pristup cijelog kolegija bio pristran (2h).

OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA

Nakon odslušanog i položenog kolegija studenti će moći:

- razumjeti neke od ključnih preokupacija suvremene političke filozofije;
- definirati probleme distributivne pravednosti, slobodnog tržišta i redistribucije dobara, planske ekonomije, javnih dobara, javnih politika socijalne države, itd.;
- razlikovati i interpretirati osnovna gledišta o tim problemima;
- identificirati glavne smjerove kritike tih gledišta;
- kritički interpretirati i vrednovati spomenuta temeljna gledišta;
- samostalno nastaviti daljnje izučavanje obrađenih tema, ukoliko ih to bude zanimalo;
- argumentirano zaključivati o filozofsko-političkim problemima općenito.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)

Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
x		x	x
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo

III. SUSTAV OCJENJIVANJA

AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Pohađanje nastave	1	30%
Kontinuirana provjera znanja 1	0,5	10%
Kontinuirana provjera znanja 2	0,5	10%
ZAVRŠNI ISPIT	1	50%
UKUPNO	3	100

Opće napomene:

Varijanta 1 bez završnog ispita

Tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova kroz različite oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja.

Varijanta 2 sa završnim ispitom

Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu.

- **Tijekom nastave** student može ostvariti od najmanje 50% do najviše 70% ocjenskih bodova.
- **Na završnom ispitu** student može ostvariti od najviše 50% do najmanje 30% ocjenskih bodova.

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PREDDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9% ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova
IV. LITERATURA	
OBVEZNA LITERATURA	
<p>1) Friedman, M. <i>Kapitalizam i sloboda</i>, Globus – Školska knjiga, Zagreb, 1992, str. 19-46, 93-113, 145-195 (100)</p> <p>2) Hayek, F.A. <i>Put u ropstvo</i>, KruZak, Zagreb, 2001, str. 67-174 (108)</p> <p>3) Hayek, F.A. <i>Pravo, zakonodavstvo i sloboda</i>, CID, Podgorica, 2002, str. 161-227 (66)</p> <p>4) Nozick, R. <i>Anarhija, država i utopija</i>, Jesenski i Turk, Zagreb, 2003, str. 27-51; 80-6; 125-7; 201-242; 305-358; 385-414 (159)</p> <p>Ukupno: 433 str.</p>	
IZBORNA LITERATURA	
<p>Arneson, R.J. "Lockean Self-Ownership: Towards a Demolition", <i>Political Studies</i>, Vol. 39, No. 2, 1991, str. 36-54 (19)</p> <p>Barry, N. <i>On Classical Liberalism and Libertarianism</i>, Macmillan, London, 1986.</p> <p>Buchanan, A. <i>Ethics, Efficiency, and the Market</i>, Clarendon Press, Oxford, 1985.</p> <p>Buchanan, J. <i>Granice slobode: Između anarhije i Levijatana</i>, Dereta, Beograd, 2002.</p> <p>Child, J.W. "Can Libertarianism Sustain a Fraud Standard?", <i>Ethics</i>, Vol. 104, No. 4, 1994, str. 722-738 (17)</p> <p>Cohen, G.A. <i>Self-Ownership, Freedom, and Equality</i>, Cambridge University Press, 1995, str. 19-115 (96)</p> <p>Cohen, G.A. <i>Socijalizam – zašto ne?</i>, KruZak, Zagreb, 2011.</p> <p>Cohen, G.A. <i>On the Currency of Egalitarian Justice and Other Essays in Political Philosophy</i>, Princeton University Press, 2011, str. 147-199 (53)</p> <p>Duncan, F./Machan, T./Nussbaum, M. <i>Libertarianism: For and Against</i>, Rowman and Littlefield, 2005.</p> <p>Dworkin, R. "Why Liberals Should Care About Equality?" u Dworkin, R. <i>A Matter of Principle</i>, Harvard University Press, 1985, str. 208-13 (5)</p> <p>Exdell, J. "Distributive Justice: Nozick and Property Rights", <i>Ethics</i>, Vol. 87, no. 2, 1977, str. 142-149 (8)</p> <p>Fried, B. "Wilt Chamberlain Revisited: Nozick's 'Justice in Transfer' and the Problem of Marked Based Distributions", <i>Philosophy and Public Affairs</i>, Vol. 24, no. 2, 1995, str. 226-245 (20)</p> <p>Friedman, D. <i>The Machinery of Freedom</i>, Open Court Press, 1989.</p> <p>Friedman, M. & R. <i>Free to Choose</i>, Harcourt, New York, 1990.</p> <p>Hardin, G. "The Tragedy of the Commons", <i>Science</i>, Vol. 162, no. 3859, 1968, str. 1243-1248 (6)</p> <p>Hazlitt, H. <i>Economics in One Lesson: The Shortest and Surest Way to Understand Basic Economics</i>, Three Rivers Press, 1988.</p> <p>Hayek, F.A. <i>The Constitution of Liberty</i>, Routledge & Kegan Paul, London, 1960.</p> <p>Hayek, F.A. <i>The Fatal Conceit</i>, The University of Chicago Press, Chicago, 1988.</p> <p>Hayek, F.A. <i>Individualizam i ekonomski poredak</i>, Fakultet političkih znanosti, Zagreb, 2002.</p> <p>Hospers, J. <i>Libertarianism: A Political Philosophy for Tomorrow</i>, Authors Choice Press, 1971.</p> <p>Gibbard, A. "What's Morally Special About Free Exchange?", <i>Social Philosophy and Policy</i>, Vol. 2, No. 1, 1984, str. 20-28 (9)</p> <p>Kavka, G.S. "An Internal Critique of Nozick's Entitlement Theory", u Corlett, A. (ur.) <i>Equality and Liberty</i>, Macmillan, London, 1991, str. ???</p> <p>Klein, N. <i>Doktrina šoka</i>, VBZ, Zagreb, 2008, str. 56-168 (113)</p> <p>Knowles, D. <i>Political Philosophy</i>, Routledge, London, 2001, str. 69-132, 177-195 (83)</p> <p>Kymlicka, W. <i>Contemporary Political Philosophy</i>, Clarendon Press, Oxford, 1990, str. 95-159 (65)</p> <p>Lomasky, L.E. <i>Persons, Rights, and the Moral Community</i>, Oxford University Press, 1987.</p> <p>Machan, T.R. (ur.) <i>The Libertarian Alternative</i>, ???</p> <p>Mises, L. <i>Birokracija</i>, Institut za javne financije, Zagreb, 2005.</p>	

Monbiot, G. "The Tragedy of Enclosure", *Scientific American*, Vol. 270, No. 1, 1994, str. 159 (1)

Murray, C. *Losing Ground*, Basic Books, New York, 1994, str. 145-236 (92)

Nagel, T. "Libertarianism Without Foundations", *The Yale Law Journal*, Vol. 85, No. 136, 1975, str. 136-149 (14)

Narveson, J. *The Libertarian Idea*, Temple University Press, Philadelphia, 1988.

Narveson, J. „Contracting for Liberty“, u Machan, T.R./Rasmussen, D.B. (ur.) *Libertarianism for the 21. Century*, Rowman & Littlefield, Lanham, 1995, str. 19-40 (22)

Narveson, J. „Libertarianism“, u LaFollette, H. (ur.) *The Blackwell Guide to Ethical Theory*, Blackwell, Oxford, 2000, str. 306-324 (19)

Narveson, J. *Respecting Persons in Theory and Practice*, Rowman & Littlefield, Lanham, 2002.

Okin, S.M. *Justice, Gender, and Family*, Basic Books, New York, 1989, str. 74-88 (15)

Paul, J. (ur.) *Reading Nozick*, Basil Blackwell, Oxford, 1981.

Plant, R. *Suvremena politička misao*, Jesenski i Turk, Zagreb, 2002, str. 101-123, 154-170, 277-314 (78)

Popper, K.R. *Bijeda historicizma*, KruZak, Zagreb, 1996, str. 65-109 (45)

Rand, A. *The Virtue of Selfishness*, Penguin, Harmondsworth, Middlesex, 1961.

Rothbard, M. *Egalitarianism as a Revolt Against Nature and Other Essays*, Ludvig von Mises Institute, 2000.

Rothbard, M. *The Ethics of Liberty*, New York University Press, New York, 2002.

Rothbard, M. *For a New Liberty*, Ludvig von Mises Institute, 2006.

Rothbard, M. *Moć i tržište*, Institut za javne financije, Zagreb, 2007.

Ryan, C. "Yours, Mine, and Ours: Property Rights and Individual Liberty", *Ethics*, Vol. 87, No. 2, 1977, str. 126-41 (16)

Sandel, M. *What Money Can't Buy*, Farrar, Straus and Giroux, New York, 2012.

Schansberg, E.D. *Poor Policy*, Westview Press, Boulder, 1996.

Schmidtz, D. & Goodin, R.E. *Social Welfare and Individual Responsibility*, Cambridge University Press, 1998.

Schmidtz, D. (ur.) *Robert Nozick*, Cambridge University Press, 2002.

Sen, A. "The Moral Standing of the Market", *Social Philosophy and Policy*, Vol. 2, No. 1, 1984, str. 1-19 (19)

Spencer, H. *The Man versus the State*, Liberty Fund, 1982.

Wheeler, S. "Natural Property Rights as Body Rights", *Nous*, 14, 1980, str. 171-193 (23)

Wolff, J. *Robert Nozick*, Stanford University Press, 1991.

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

- Studenti mogu maksimalno izostati tri puta sa satova predavanja, odnosno moraju prisustvovati na 80% sati.
- Za više od tri izostanka studenti će dobiti dodatni seminar koji trebaju predati zajedno s obaveznim.
- U slučaju opravdanoga duljeg izostanka student se o nastavi može informirati e-mailom na: npetrovic@uniri.hr
- Od studenata se očekuje odgovornost u izvršavanju obaveza.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Web stranice fakulteta
Elektroničkom poštom
Platformom Merlin
Usmeno

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

Nakon nastave i u vrijeme konzultacija
Elektroničkom poštom
Platformom Merlin

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Studenti prvo moraju pristupiti pismenom ispitu objektivnog tipa (test višestrukog izbora), a zatim usmenom ispitu.

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske

čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.

ISPITNI ROKOVI

Zimski	10.2. i 24.2.
Ljetni	16.6. i 30.6.
Jesenski	1.9. i 15.9.

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)

DATUM	NAZIV TEME
1.	Uvodno predavanje: što je libertarijanizam, koje sve varijante te teorije postoje i zašto je značajan?
2.	Hayek: planska privreda nasuprot tržišnoj
3.	Hayek: kamo vodi planska privreda (1. dio)
4.	Hayek: kamo vodi planska privreda (2. dio)
5.	Hayek: kamo vodi planska privreda (3. dio)
6.	Hayek o distributivnoj pravednosti
7.	Hayek o javnim dobrima
8.	Friedman: veza kapitalizma i slobode; uloga države u slobodnom društvu
9.	Friedman: školstvo i radne dozvole
10.	Friedman: raspodjela bogatstva i mjere socijalne zaštite
11.	Kritika Friedmanovog pristupa
12.	Nozick: nastanak legitimne države
13.	Nozick: distributivna pravda
14.	Nozick: minimalna država i utopija

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE

ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
razumjeti neke od ključnih preokupacija suvremene političke filozofije	uvodna tema kojom se određuje mjesto libertarijanizma među suvremenim političkim teorijama; diskusije o planskoj privredi i tržištu te o minimalnoj i socijalnoj državi	<ul style="list-style-type: none"> - Predavanja - rasprava 	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u raspravi - „pub kviz“ - završni pismeni i usmeni ispit
definirati probleme distributivne pravednosti, slobodnog tržišta i redistribucije dobara, planske ekonomije, javnih dobara, javnih politika socijalne države, itd.	diskusije o planskoj privredi i tržištu; o minimalnoj i socijalnoj državi; o javnom, privatnom i civilnom sektoru	<ul style="list-style-type: none"> - predavanja - rasprava 	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u raspravi - „pub kviz“ - završni pismeni i usmeni ispit
razlikovati i interpretirati osnovna gledišta o tim problemima	Hayekov, Friedmanov i Nozickov libertarijanizam nasuprot egalitarističkom	<ul style="list-style-type: none"> - predavanja - rasprava 	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u raspravi - „pub kviz“ - završni pismeni i

	liberalizmu		usmeni ispit
identificirati glavne smjerove kritike tih gledišta	Hayekove, Friedmanove i Nozickove primjedbe o planskoj privredi i socijalnoj državi; anarhističke i liberalne kritike libertarijanizma	<ul style="list-style-type: none"> - predavanja - rasprava 	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u raspravi - „pub kviz“ - završni pismeni i usmeni ispit
kritički interpretirati i vrednovati spomenuta temeljna gledišta	razni smjerovi kritike svih obrađenih libertarijanskih pozicija o obrađenim problemima	<ul style="list-style-type: none"> - predavanja - rasprava 	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u raspravi - „pub kviz“ - završni pismeni i usmeni ispit
samostalno nastaviti daljnje izučavanje obrađenih tema, ukoliko ih to bude zanimalo	cjelokupno obrađeno gradivo	čitanje preporučene literature	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u raspravi - pisani radovi
argumentirano zaključivati o filozofsko-političkim problemima općenito	cjelokupno obrađeno gradivo	<ul style="list-style-type: none"> - rasprava - rad na tekstovima - pisanje radova 	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u raspravi - pisani radovi

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU	
Naziv kolegija	Metafilozofija
Studij	Sveučilišni diplomski studij <i>Filozofija</i> (dvopredmetni); smjerovi: opći, nastavnički
Semestar	I., III.
Akadska godina	2024./2025
Broj ECTS-a	3
Nastavno opterećenje (P+S+V)	30+0+0
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu (napomena: zbog konferencijskih obveza predviđa se da će se neka predavanja organizirati vikendom i/ili u nekim drugim terminima)
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da
Nositelj kolegija	Izv. prof. dr. sc. Iris Vidmar Jovanović
Kabinet	425
Vrijeme za konzultacije (odrediti dva termina)	Dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka
Telefon	051/265-639
e-mail	ividmar@ffri.uniri.hr
Suradnik na kolegiju	
Kabinet	
Vrijeme za konzultacije	
Telefon	
e-mail	
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA	
SADRŽAJ KOLEGIJA	
<p>Sadržaj predmeta bit će organiziran oko sljedećih tema:</p> <p>(1) Definiranje filozofije – što je filozofija, koja je njezina zadaća, čime se bavi, postoje li ‘distinktivno filozofska pitanja’, razlika analitičke i kontinentalne filozofije</p> <p>(2) Filozofija u odnosu na znanosti – povijesni razvoj filozofije, ‘odvajanje’ disciplina, filozofija i prirodne znanosti, filozofija i humanističke znanosti, filozofske discipline i filozofija x-a</p> <p>(3) Metoda filozofije – argumenti u filozofiji, ‘armchair’ vs. empirijska istraživanja, eksperimentalna filozofija, misaoni eksperimenti, fenomenologija, autobiografija u filozofiji</p> <p>(4) Filozofija u odnosu na književnost – zajedničko podrijetlo u mitovima, odnos prema jeziku, centralnost jezičnog izražavanja za definiranje ovih disciplina, tematska sličnost i razlika, stilistička sličnost i razlika, književni aspekti filozofije, važnost filozofskih žanrova (meditacije, ispovjesti, istraživanja), filozofski aspekti književnih djela</p> <p>(5) Filozofija i ostale umjetnosti – filozofiranje kroz film, glazbu i kazalište, filozofska pitanja kao uporište umjetničke tematike</p> <p>(6) Filozofi o filozofiji – filozof-mudrac i vladar (Platon i Aristotel); filozof-znanstvenik (Bacon i Descartes), filozof-odgajatelj (Dewey), kraj filozofije (Danto, Rorty, Hawking)</p> <p>(7) Filozofija i pitanje vrijednosti i ispunjenosti života – može li nam filozofija pomoći da bolje živimo i budemo sretniji?</p> <p>(8) Vrijednost filozofije – zašto je filozofija vrijedna intelektualna disciplina i na čemu počiva ta vrijednost, korist filozofije za društvo, pitanje (nedostatka) napretka u filozofiji</p>	
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA	
<p>Nakon odslušanog kolegija, očekuje se da studenti mogu:</p> <p>(1) Analizirati i raspravljati o temeljnim pitanjima i problemima Metafilozofije</p> <p>(2) Kritički analizirati filozofske tekstove koji se bave ovom tematikom, usporediti i kritički preispitati stavove filozofa te zauzeti i argumentirati u korist vlastitoga stava</p> <p>(3) Objasniti, interpretirati i sažeto prenijeti stajališta ključnih predstavnika u debatama o Metafilozofiji</p> <p>(4) Objasniti odnos filozofije i društvenih, prirodnih i humanističkih znanosti</p> <p>(5) Razviti vlastite stavove o tome kako filozofija može doprinijeti javnome dobru i oplemeniti</p>	

individualne živote

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)

Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
x		x	x
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo
		x	

III. SUSTAV OCJENJIVANJA

AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Pohađanje nastave	1	
Kontinuirana provjera znanja 1	1,5	45%
Esej		10%
ZAVRŠNI ISPIT	0,5	45%
UKUPNO		100

Opće napomene:

Varijanta 2 sa završnim ispitom

Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu.

- **Tijekom nastave** student može ostvariti od najmanje 50% do najviše 70% ocjenskih bodova.
- **Na završnom ispitu** student može ostvariti od najviše 50% do najmanje 30% ocjenskih bodova.

Jedan kolokvij piše se u sklopu redovne nastave. Kolokvij se sastoji od zadataka objektivnog tipa, analize teksta i esejskih pitanja. Moguće je ostvariti maksimalno 45 bodova. Polaganje ovog kolokvija uvjet je za izlazak na ispit. Studenti koji propuste polaganje ovog kolokvija ili ne ostvare dovoljan broj bodova moći će pristupiti jednom terminu ispravka prije kraja semestra.

Prije izlaska na završni ispit studenti su dužni predati esej na odabranu temu od minimalno 3000 riječi i uz konzultaciju barem triju izvora sekundarne literature. Uspješno napisan esej iznosi 10 ocjenskih bodova.

Završni ispit piše se u terminima redovnih ispitnih rokova a sastoji se od zadataka objektivnog tipa, analize teksta i esejskih pitanja. Moguće je ostvariti maksimalno 45 bodova.

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9% ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

Berčić B. "Što je filozofija" (U *Filozofija*, svezak dva); Ibis grafika, 2012
Chalmers D. (2015) "Why Isn't There More Progress in Philosophy?" *Philosophy*, 90, 3-31.
D'Oro G. i S. Overgaard, *The Cambridge Companion to Philosophical Methodology*, CUP, 2017 (izbor)

Kitcher Ph. (2023), *What's the Use of Philosophy?* OUP
Murdoch I. (1999), *Existentialists and Mystics: Writings on Philosophy and Literature*
Overgaard S., Gilbert P. i S. Burwood (2013), *An Introduction to Metaphilosophy*, Cambridge UP (izbor)
Williamson T. (2018) *Doing philosophy; from commonsense curiosity to logical reasoning*, OUP (izbor)

IZBORNA LITERATURA

Blackburn S. *Think*, Oxford: Oxford University Press, 1999
Dewey J. *Reconstruction in Philosophy*, 1920
D'Oro G. i S. Overgaard, *The Cambridge Companion to Philosophical Methodology*, Cup, 2017
Dummett M. *The Nature and Future of Philosophy*, Columbia UP, 2010
Kitcher P. (2011), 'Philosophy Inside Out', *Metaphilosophy* 42: 248-260
Lang B. "Literary Philosophy: The Anatomy of Philosophical Style" *Colby quarterly*, 1986
Magee B. *Talking Philosophy. Dialogues with 15 Leading Philosophers*, OUP, 2001
Nagel T. *Mortal Questions*. Cambridge UP, 1979
Nagel T. *The View from Nowhere*, OUP, 1986
Nozick R. *The Examined Life*, Simon and Schuster, 1989
Nussbaum M. *Not For Profit: Why Democracy Needs the Humanities*, Princeton UP, 2010
Putnam H. "Literature, Science and Reflection," *New Literary History* 7, 3, pp. 483-91, 1976
Rorty R. *Philosophy and the Mirror of Nature*, Princeton UP, 1979
Russel B. *The Problems of Philosophy*, OUP, 1998
Sellars W., *Empiricism and the Philosophy of Mind*. London: Routledge & Kegan Paul Ltd, 1963
Small H. *The Value of Humanities*, OUP, 2013
Unger P. *Empty Ideas*, OUP, 2015
Vidmar I. „The Philosophers' Virtues“, *A&P- Anthropology and Philosophy*, 2017
Vidmar I., „Challenges of Philosophical Art“, *Proceedings of the European Society for Aesthetics*, 2016
Vidmar I. „Zar zaista nema napretka u filozofiji?“, *Godišnjak Instituta za filozofiju*, 2016
Vidmar I. „Big Philosophical Questions: Why They Matter and Why They are still Around?“, *The European Legacy*, 2018
Warner M. "Philosophy and Literature: Yesterday, Today and Tomorrow" in Schroeder
Wartenberg, Th. "Film as Philosophy" in P. Livingston & C. Plantinga (eds.) *The Routledge Companion to Film and Philosophy*, London: Routledge, 2008
Wartenberg, Th. "Theses on Cinema as Philosophy", *The Journal of Aesthetics and Art Criticism*, vol. 64 (1), pp. 11-18, 2006
Williams, B., *Philosophy as a Humanistic Discipline*, Princeton UP, 2006
Williamson T. „How did we get here from there? The transformation of analytic philosophy“, *Belgrade Philosophical Annual*, 2015
Williamson T. *Philosophy of Philosophy*, Wiley Blackwell, 2007

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Pohađanje nastave je obavezno, u slučaju izostanaka koji prelaze 70% kao uvjet za izlazak na ispit biti će pisani seminar od minimum 2000 riječi, uz konzultaciju barem triju izvora sekundarne literature. Studenti koji iz opravdanih razloga (rad; zdravstveno stanje; obiteljska situacija) ne mogu redovito dolaziti na predavanja mogu se javiti nositeljici kolegija radi dogovora oko rada na kolegiju.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Merlin

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

Email; konzultacije

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Pismeni, po potrebi usmeni

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.

ISPITNI ROKOVI

Zimski	6./20.2./ 10h
Ljetni	26.6./10.7./ 10
Jesenski	28.8./11.9./ 10h

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)

DATUM	NAZIV TEME
11.10.	Upoznavanje s kolegijem i dogovor oko rada Osnovna pitanje Metafilozofije
18.10.	Definiranje filozofije i njezino mjesto u sustavu znanosti
25.10.	Berčić B. "Što je filozofija" (U <i>Filozofija</i> , svezak dva); Ibis grafika, 2012 Kitcher P. (2011), 'Philosophy Inside Out', u Kitcher 2023
8.11.	Williamson T. (2018), 'Starting from common sense'; 'Disputing' u Williamson 2018 Overgaard S., Gilbert P. i S. Burwood, <i>An Introduction to Metaphilosophy</i> , pogl. 3
15.11.	Filozofija kao humanistička disciplina
22.11.	Murdoch I. (1999), <i>Existentialists and Mystics: Writings on Philosophy and Literature</i>
29.11.	Kitcher, Ph. (2023), 'So Who Is Your Audience' u Kitcher 2023 Overgaard S., Gilbert P. i S. Burwood, <i>An Introduction to Metaphilosophy</i> , pogl. 3
6.12.	Kolokvij
13.12.	Metodologija filozofskog istraživanja
20.20.	Williamson (2018), 'Doing thought experiments', 'Using the history of philosophy' u Williamson 2018 Overgaard S., Gilbert P. i S. Burwood, <i>An Introduction to Metaphilosophy</i> , pogl. 4 i 5
10.1.	
17.1	Problem napretka u filozofiji Chalmers D. (2015) "Why Isn't There More Progress in Philosophy?" <i>Philosophy</i> , 90, 3-31
24.1	Vrijednost filozofije i njezina budućnost Kitcher (2023), 'The Whole Function of Philosophy' u Kitcher 2023 Overgaard S., Gilbert P. i S. Burwood, <i>An Introduction to Metaphilosophy</i> , pogl.8
31.1.	Zaključna razmatranja
Napomena:	Zbog konferencijskih obveza predviđa se da će se neka predavanja organizirati vikendom i/ili u nekim drugim terminima

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE

ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
Analizirati i raspravljati o temeljnim pitanjima i problemima <i>Metafilozofije</i>	Sadržaj kolegija Metafilozofija	Predavanja, rad na tekstu, diskusija, frontalni rad, individualni rad, debate, panel rasprave, konceptualne mape	Pismeni ispit Sudjelovanje i doprinos studenata na nastavi
Kritički analizirati	Tekstovi	Predavanja, rad na tekstu,	Pismeni ispit,

<p>filozofske tekstove koji se bave ovom tematikom, usporediti i kritički preispitati stavove filozofa te zauzeti i argumentirati u korist vlastitoga stava</p>		<p>diskusija, frontalni rad, individualni rad, debate, panel rasprave, konceptualne mape</p>	<p>diskusije na nastavi</p>
<p>Objasniti, interpretirati i sažeto prenijeti stajališta ključnih predstavnika u debatama o Metafilozofiji</p>	<p>Metafilozofske rasprave</p>	<p>Predavanja, rad na tekstu, diskusija, frontalni rad, individualni rad, debate, panel rasprave, konceptualne mape</p>	<p>Pismeni ispit, diskusije na nastavi</p>
<p>Objasniti odnos filozofije i društvenih, prirodnih i humanističkih znanosti</p>	<p>Metafilozofske rasprave</p>	<p>Predavanja, rad na tekstu, diskusija, frontalni rad, individualni rad, debate, panel rasprave, konceptualne mape, analiza dostupnih i prikladnih novinskih članaka, upivanje i sudjelovanje u javnom prostoru (kazalište, muzeji i sl).</p>	<p>Pismeni ispit, diskusije na nastavi</p>
<p>Razvijeni stavovi o tome kako filozofija može doprinijeti javnome dobru i oplemeniti individualne živote</p>	<p>Gradivo</p>	<p>Analiza i kritička diskusija tekstova</p>	<p>Doprinos na nastavi</p>

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU			
Naziv kolegija	Moralna odgovornost		
Studij	Sveučilišni diplomski studij <i>Filozofija</i> (dvopredmetni); smjerovi: opći, nastavnički		
Semestar	I., III.		
Akadska godina	2024./2025.		
Broj ECTS-a	3		
Nastavno opterećenje (P+S+V)	0+0+30		
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu		
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Nije predviđeno		
Nositelj kolegija	doc. dr. sc. Filip Čeč		
	Kabinet	424	
Vrijeme za konzultacije (odrediti dva termina)	Utorkom od 11:00 do 12:00; Srijedom od 9:00 do 10:00		
	Telefon	051 265 649	
	e-mail	fcec@ffri.uniri.hr	
Suradnik na kolegiju			
	Kabinet		
	Vrijeme za konzultacije		
	Telefon		
	e-mail		
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA			
SADRŽAJ KOLEGIJA			
<p>(1) Najpoznatiji kriteriji moralne odgovornosti: sposobnost da se učini drugačije (Van inwagen, Frankfurt, Widerker), sposobnost da se započne novi kauzalni lanac (Chisolm), sposobnost razuma (Wolf, Bok), sposobnost samokontrole (Watson), osjetljivost na razloge (Fisher, Ravizza), djelovanje u skladu sa svojim pravim ja (Frankfurt).</p> <p>(2) Kompatibilnost determinizma i moralne odgovornosti (Ayer, Smart).</p> <p>(3) Priroda kazne (Primorac).</p>			
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA			
Studenti će nakon odslušanog kolegija moći:			
<ul style="list-style-type: none">• Navesti osnovne pozicije u raspravi, jezgrovito, jasno i pregledno opisati načine na koje te pozicije nastoje riješiti problem.• Izdvojiti i prikazati osnovne pojmove u raspravi te interpretirati odgovarajuće primjere korištenja tih pojmova.• Identificirati, opisati i procijeniti postojeće relacije između osnovnih pojmova korištenih u raspravi.• Identificirati, opisati i razjasniti unutarnju strukturu argumenata korištenih u raspravi.• Procijeniti metafizička rješenja koja se nude u raspravi.• Napisati esej na zadanu temu.			
NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)			
Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
x			x
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo
III. SUSTAV OCJENJIVANJA			
AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA	
Pohađanje nastave	1		
Kontinuirana provjera znanja 1	1	50	
Kontinuirana provjera znanja 2	1	50	
UKUPNO	3	100	

Način bodovanja svake pojedinačne aktivnosti koja se ocjenjuje:

Izlaganje i aktivno sudjelovanje na nastavi: Svi studenti moraju izraditi jedno izlaganje na temu zadanu od strane nastavnika. Izostanak s vlastite prezentacije ili neprimjereno izrađena prezentacija tretirati će se kao neizvršavanje obaveza te će student biti prisiljen nanovo slušati kolegiji. Od studenta se očekuje aktivno sudjelovanje u nastavi.

Kontinuirana provjera znanja: predviđene su dvije provjere znanja koje čine završnu ocjenu.

Završni ispit: Nema ga.

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9% ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova

IV. LITERATURA**OBVEZNA LITERATURA**

Talbert, Matthew: *Moral Responsibility*, Polity Press, 2016.

Primorac, Igor: *Kazna, pravda i opće dobro*, Filozofska istraživanja, 1995.

Shoemaker, David: *Responsibility from the Margins*, Oxford University Press, 2015.

IZBORNA LITERATURA

Watson, Gary (ur): *Free Will* (second edition), Oxford University Press, 2003.

Fisher, John Martin i Ravizza, Mark (ur): *Perspectives on Moral Responsibility*, Cornell University Press, 1993.

Clarke, Randolph; McKenna, Michael i Smith, Angela M. (ur) *The Nature of Moral Responsibility: New Essays*, Oxford University Press, 2015.

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU**POHAĐANJE NASTAVE**

Obavezno (u skladu s Pravilnikom o studiranju). Neredovito pohađanje nastave tretirati će se kao neizvršavanje obaveza te će student biti prisiljen nanovo upisati kolegiji.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Merlin, email, konzultacije.

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

Email, konzultacije.

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Vidi pod sustav ocjenjivanja.

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obaveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.

ISPITNI ROKOVI

Zimski	3./17.2./ 10h
Ljetni	16.6./30.6./ 10h
Jesenski	1.9./15.9./ 10h

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)

DATUM	NAZIV TEME
1.	Uvodno izlaganje: vrste odgovornosti

2.	Sloboda volje i moralna odgovornost
3.	Kritike principa alternativnih mogućnosti
4.	Teorije reaktivnih stavova
5.	Moralna odgovornost: pripisivanje, odgovaranje i ubrojavanje;
6.	Moralna sreća
7.	Krajnja odgovornost
8.	Moralna kompetencija i smislenost krivljenja
9.	Skepticizam po pitanju moralne odgovornosti
10.	Pismena provjera znanja I
11.	Moralna odgovornost na margini: depresija, psihopatija, autizam, demencija
12.	Moralna odgovornost na margini: depresija, psihopatija, autizam, demencija
13.	Teorije kažnjavanja: utilitarizam, retributivizam i kompromisne teorije
14.	Teorije kažnjavanja: utilitarizam, retributivizam i kompromisne teorije
15.	Pismena provjera znanja II

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE

ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
Navesti osnovne pozicije u raspravi, jezgrovito, jasno i pregledno opisati načine na koje te pozicije nastoje riješiti problem.	Vrste odgovornosti, sposobnost drugačijeg postupanja, izvornost, sposobnost razuma, sposobnost samokontrole, osjetljivost na razloge.	Predavanje Rad na tekstu Individualni rad Diskusija Analiza primjera odgovor	Kontinuirane provjere znanja Vrednovanje aktivnog sudjelovanja na seminarima
Izdvojiti i prikazati osnovne pojmove u raspravi te interpretirati odgovarajuće primjere korištenja tih pojmova.	Krivljenje i pohvaljivanje; biti vrijedan krivnje i pohvale; Moralna odgovornost shvaćena kao pripisivanje, odgovaranje i ubrojavanje; reaktivni stavovi; moralna sreća; princip alternativnih mogućnost i izvornost itd.		
Identificirati, opisati i procijeniti postojeće relacije između osnovnih pojmova korištenih u raspravi.	Retributivizam i konzekvencijalizam; Skepticizam; Moralna sreća; Moralna kompetencija; Odgovornost na margini		
Identificirati, opisati i razjasniti unutarnju strukturu argumenata korištenih u raspravi.	Frankfurtovi primjeri, argument četiri slučaja, osnovni argument, problem sreće,		
Procijeniti metafizička rješenja koja se nude u raspravi.	Moralna odgovornost shvaćena kao pripisivanje, odgovaranje i ubrojavanje; Retributivizam i konzekvencijalizam;		

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU			
Naziv kolegija	Povijest političke filozofije I		
Studij	Sveučilišni diplomski studij <i>Filozofija</i> (dvopredmetni); smjerovi: opći, nastavnički		
Semestar	I., III.		
Akadska godina	2024./2025.		
Broj ECTS-a	3		
Nastavno opterećenje (P+S+V)	30+0+0		
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu		
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da		
Nositelj kolegija	Doc. dr. Neven Petrović		
	Kabinet	F-425	
Vrijeme za konzultacije (odrediti dva termina)			
	Telefon	051 265 647	
	e-mail	npetrovic@uniri.hr	
Suradnik na kolegiju			
	Kabinet		
Vrijeme za konzultacije			
	Telefon		
	e-mail		
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA			
SADRŽAJ KOLEGIJA			
<p>Prvi dio kolegija posvećen je najvažnijim antičkim političkim teorijama, onima Platona i Aristotela. Čitaju se svi relevantni dijelovi Platonove <i>Države</i> i možda još poneki dio nekih njegovih drugih politički relevantnih dijaloga, te dvije glavne knjige (tj. poglavlja) Aristotelove <i>Politike</i>. Kako bi se te teorije studentima učinile što jasnijima, oslanjat ćemo se i na neke suvremene kritičke interpretacije tih klasičnih tekstova koje pokušavaju dopuniti praznine i nedorečenosti koje ovi ostavljaju.</p> <p>Drugi dio kolegija bavit će se trojicom najznačajnijih kršćanskih političkih mislilaca: Augustinom, Tomom Akvinskim i Williamom Ockhamom. Ovim se blokom tema želi u detalje pokazati kako su spomenuti (ali i ostali) kršćanski autori doveli u vezu crkvu i državu, kako su to argumentirali u prilog te veze, te kako se vremenom omjer snaga mijenjao u korist davanja sve veće samostalnosti svjetovnoj vlasti.</p> <p>Treći i konačni dio kolegija okrenut je prema političkoj misli renesanse, tj. dvama najvažnijim pojavama u tom periodu: Machavellijevom političkom realizmu i utopističkim misliocima tog doba koji će biti predstavljeni kroz misao Thomasa Morea, njihovog najvažnijeg predstavnika. Kao i u slučaju drugih tema, ovi će filozofi biti prikazani u svjetlu novijih kritičkih interpretacija koja daju i značaj misli klasika i kritički ih propituju.</p>			
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA			
<p>Nakon odslušanog i položenog kolegija studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razumjeti ključne preokupacije klasične političke filozofije; - definirati probleme vezane uz pitanja: idealne političke zajednice, odnosa države i crkve te tehnika vladanja državom; - razlikovati i interpretirati osnovna gledišta o tim problemima; - identificirati glavne smjerove kritike tih gledišta; - kritički interpretirati i vrednovati spomenuta temeljna gledišta; - samostalno nastaviti daljnje izučavanje obrađenih tema, ukoliko ih to bude zanimalo; - argumentirano zaključivati o filozofsko-političkim problemima općenito. 			
NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)			
Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
x		x	x
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo

III. SUSTAV OCJENJIVANJA

AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Pohađanje nastave	0	0
Kontinuirana provjera znanja 1	1	25%
Kontinuirana provjera znanja 2	1	25%
ZAVRŠNI ISPIT	1	50%
UKUPNO	3	100

Opće napomene:

Varijanta 1 bez završnog ispita

Tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova kroz različite oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja.

Varijanta 2 sa završnim ispitom

Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu.

- Tijekom nastave student može ostvariti od najmanje 50% do najviše 70% ocjenskih bodova.
- Na završnom ispitu student može ostvariti od najviše 50% do najmanje 30% ocjenskih bodova.

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9% ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

- 1) Platon, *Država - Državnik - Sedmo pismo*, Matica hrvatska, Zagreb, 1942, (knjige II, IV-V, VIII-IX), str. 79-110, 150-224, 291-352 (168)
- 2) Aristotel, *Politika*, BIGZ, Beograd, 1975, (knjige III i IV), str. 54-118 (65)
- 3) Augustin, A. *O državi božjoj II-III*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 1995-96, knjige XIV i XIX, str. 231-305 i 9-89 (77)
- 4) Akvinski, T. «O vladavini» u Akvinski, T. *Država*, Globus, Zagreb, 1990, str. 47-125 (39)
- 5) Ockham, V. „O carskoj i papinskoj vlasti“, u Ockham, W. *Opera politica*, Demetra, Zagreb, 2001, str. 389-461 (36)
- 6) Machiavelli, N. (1513) *Vladar*, Globus, Zagreb, 1985, str. 99-146 (48)
- 7) More, T. (1516) *Utopija*, Kultura, Zagreb, 1952, str. 43-187 (145)

Ukupno: 578 str.

IZBORNA LITERATURA

a) klasična

Platon, *Zakoni*, Naprijed, Zagreb, 1974.
Aristotel, *Nikomahova etika*, BIGZ, Beograd, 1980.
Aristotel, *Ustav atenski*, Jurici, Zagreb, 1948.
Ksenofont, *Hijeront ili o tiraninu*, Grafički zavod Hrvatske, Zagreb, 1980, str. 7-23 (17)
Ciceron, M.T. *Libri politici I-II*, Demetra, Zagreb, 1995-6. (I, str. 20-24, 48-56, 66-78, 82, 110-114, 118-120, 126, 142, 216-230)
Augustin, A. *O državi božjoj II-III*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 1996, str. 9-701 i 9-421 (552)
Abelard, P. *Povijest nevolja - Etika*, Naprijed, Zagreb, 1970, str. 57-120 (64)
Akvinski, T. *Izbor iz djela 2*, Naprijed, Zagreb, 1990, str. 541-743 (203)
Grubiša, D. (ur.) *Politička misao talijanske renesanse*, Barbat, Zagreb, 2000.

Ockham, W. *Opera politica*, Demetra, Zagreb, 2001.
 Machiavelli, N. *Izabrano djelo I*, Globus, Zagreb, 1985, str. 151-375 (225)
 Boetie de la, E. *Rasprava o dobrovoljnom ropstvu*, Filip Višnjić, Beograd, 1986.
 Montaigne, M. *Ogledi*, Veselin Masleša, Sarajevo, 1964.
 Petrić, F. *Sretan grad*, u Petrić, F. *Izabrani politički spisi*, Golden marketing, Zagreb, 1998, str. 45-58 (14)
 Bodin, J. *Šest knjiga o republici*, Politička kultura, Zagreb, 2002.
 Bacon, F. *Eseji ili saveti politički i moralni*, Matica srpska, Novi sad, 1952.
 Bacon, F. *Nova Atlantida*, Kultura, Beograd, 1967.
 Campanella, T. *Grad sunca*, Kultura, Beograd, 1964, str. 5-65 (61)
 Milton, J. *Areopagitika i drugi spisi o građanskim slobodama*, Filip Višnjić, Beograd, 1990.

b) suvremena

Annas, J. *An Introduction to Plato's Republic*, Oxford University Press, 1981.
 Blackburn, S. *Plato's Republic*, Atlantic Monthly Press, New York, 2006.
 Cohen, G.A. „Plato and His Predecessors“, u Cohen, G.A. *Lectures on the History of Moral and Political Philosophy*, Princeton University Press, 2013, str. 3-64 (62)
 Deane, H.A. *The Political and Social Ideas of St. Augustine*, Columbia University Press, 1963.
 Develin, R. „The Good Man and the Good Citizen in Aristotle's *Politics*“, *Phronesis*, 1973, 18/1, str. 71-79 (9)
 Ferrari, G.R.F. *City and Soul in Plato's Republic*, The University of Chicago Press, 2005.
 Finnis, J. *Prirodno pravo*, CID, Podgorica, 2005.
 Held, D. *Models of Democracy*, Stanford University Press, 1996, str. 13-35 (23)
 Hourani, G.F. „Thrasymachus' Definition of Justice in Plato's *Republic*“, *Phronesis*, 1962, 7/2, str. 110-120 (11)
 Johnson, C. „Who Is Aristotle's Citizen?“, *Phronesis*, 1984, 29/1, str. 73-90 (18)
 Lear, J. „Inside and Outside the *Republic*“, *Phronesis*, 1992, 37/2, str. 184-215 (32)
 Kirwan, C. „Glaucón's Challenge“, *Phronesis*, 1965, 10/2, str. 162-173 (12)
 Mulgan, R.G. *Aristotle's Political Theory*, Oxford University Press, Oxford, 1977.
 Nozick, R. *Anarhija, država i utopija*, Jesenski i Turk, Zagreb, 2003, str. 385-414 (30)
 Pappas, N. *Guidebook to Plato and the Republic*, Routledge, London, 1995.
 Popper, K.R. *Otvoreno društvo i njegovi neprijatelji I*, Kružak, Zagreb, 2002, str. 77-178 (102)
 Reeve, C.D.C. *Philosopher-Kings: The Argument of Plato's Republic*, Toronto University Press, 1995.
 Ryan, A. *On Aristotle: Saving Politics from Philosophy*, Liverlight, New York, 2014, str. 9-101 (93)
 Sandel, M. *Justice: What's the Right Thing to do?*, Farrar, Straus and Giroux, New York, 2009, str. 184-269 (85)
 Strauss, L. *Grad i čovjek*, Antibarbarus, Zagreb, 2004.
 Williams, B. *The Sense of the Past*, Princeton University Press, Princeton, 2006, str. 108-137, 207-217 (30)
 Wolin, S. *Politics and Vision*, Princeton University Press, Princeton, 2004.

c) sekundarna

Copleston, F. *Historija filozofije I-III*, BIGZ, Beograd, 1989-1994.
 Hampton, J. *Political Philosophy*, Westview Press, Boulder, 1997, str. 39-69 (31)
 Kulenović, E. (ur.) *Moderna politička teorija*, Fakultet političkih znanosti, Zagreb, 2013, str. 1-35 (35)
 Maier, H./Rausch, H./Denzer, H. (ur.) *Klasici političkog mišljenja I*, Golden Marketing, Zagreb, 1998.
 Strauss, L. (ur.) *Povijest političke filozofije*, Golden Marketing, Zagreb, 2006.
 Stupar, M. *Politička filozofija*, Institut za filozofiju i društvenu teoriju/IP „Filip Višnjić“, Beograd, 2010, str. 57-200 (144)
 Knjige iz serije *Very Short Introduction*: Hare, R.M. *Plato*; Barnes, J. *Aristotle*; Chadwick, H. *Augustine*; Skinner, Q. *Machiavelli*, Oxford University Press, 1980-2001.
 Barnes, J. *Aristotel*, Kružak, Zagreb, 1996.
 Kenny, A. *Aquinas*, Macmillan, London, 1969, str. 325-382 (58)
 Kretzmann, N./Stump, E. (ur.) *The Cambridge Companion to Aquinas*, Cambridge University Press, Cambridge, 1993, str. 196-231 (36)
 O'Connor, D.J. *Aquinas and Natural Law*, Macmillan, London, 1967.
 D'Entreves, A.R. *Medieval Contribution to Political Thought*, Oxford University Press, 1939.
 Kumar, K. *Utopianism*, Open University Press, Buckingham, 1991.

POHAĐANJE NASTAVE

- Studenti mogu izostati maksimalno tri puta sa satova predavanja i seminara, odnosno moraju prisustvovati na 80% sati.
- Za više od tri izostanka studenti će dobiti dodatni seminar koji trebaju predati zajedno s obaveznim.
- U slučaju opravdanoga duljeg izostanka student se o nastavi može informirati e-mailom na: npetrovic@ffri.hr
- Kašnjenje se tolerira do 10 minuta.
- Za nastave valja ugasiti mobitele i izbjegavati ulaske i izlaske.
- Od studenata se očekuje odgovornost u izvršavanju obaveza.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Web stranice fakulteta
Elektroničkom poštom
Platforma Merlin
Oglasna ploča Odsjeka za filozofiju

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

Nakon nastave i u vrijeme konzultacija
Elektroničkom poštom
Platformom Merlin

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Studenti najprije pristupaju pismenom ispitu objektivnog tipa (tj. testu s pitanjima višestrukih mogućnosti) a nakon što ga polože (za što moraju imati jedan više od 50% točnih odgovora) pristupaju i usmenom dijelu ispita, barem ukoliko žele ocjenu više od dovoljan (2). Na usmenom dijelu studenta se traži da odgovori na pitanja vezana uz najviše tri teme obrađene tijekom nastave.

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.

ISPITNI ROKOVI

Zimski	10.2. i 24.2.
Ljetni	16.6. i 30.6.
Jesenski	1.9. i 15.9.

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)

DATUM	NAZIV TEME
1.	Uvodno predavanje: glavne karakteristike političke filozofije klasičnog perioda
2.	Platon o pravednosti
3.	Platon o oblicima države i vrstama pojedinaca
4.	Platon o tiraniji, sreći tiranina i vrijednosti pravednosti
5.	Aristotel: građanin i država; vrste političkih uređenja
6.	Aristotelova najbolja država
7.	Augustin i etika kršćanstva
8.	Augustin i politika kršćanstva
9.	Toma Akvinski: vječni, naravni i ljudski zakon
10.	Toma Akvinski: politika i crkva
11.	Ockham i kritika crkvene vlasti
12.	Machiavelli: karakteristike uspješnog vladara
13.	Renesansni utopisti: Thomas More i kritika postojećeg poretka

14.	Renesansni utopisti: Thomas More i najbolji poredak
15.	Završna diskusija

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE

ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
sumiranje ključnih preokupacija klasične političke filozofije	kratka povijest antičke, srednjovjekovne i renesansne političke filozofije	<ul style="list-style-type: none"> - Predavanja - rasprava 	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u raspravi - „pub kviz“ - završni pismeni i usmeni ispit
definiranje problema vezanih uz pitanja: idealne države, iskvarenih oblika vladavine, političke obaveze građana i dosega političke vlasti, odnosa crkve i države, metode uspostave države i vršenja vlasti	<ul style="list-style-type: none"> - Platonova, Aristotelova i Morusova utopija te kritički osvrti na te vizije - Platonova i Aristotelova klasifikacija oblika države - Augustinova, Tomina i Ockhamova teorija o odnosu crkve i države - Machiavellijeve analize uspješnih i neuspješnih političara kroz povijest 	<ul style="list-style-type: none"> - predavanja - rasprava 	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u raspravi - „pub kviz“ - završni pismeni i usmeni ispit
razlikovanje i interpretiranje osnovnih gledišta o tim problemima	Platonova, Aristotelova, Augustinova, Tomina, Ockhamova, Morusova i Machiavellieva vizija politike i države	<ul style="list-style-type: none"> - predavanja - rasprava 	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u raspravi - „pub kviz“ - završni pismeni i usmeni ispit
identificiranje glavnih smjerove kritike tih gledišta	<ul style="list-style-type: none"> - međusobne kritike tih mislilaca - novija opažanja o problemima tih pozicija i noviji pokušaji rješenja 	<ul style="list-style-type: none"> - predavanja - rasprava 	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u raspravi - „pub kviz“ - završni pismeni i usmeni ispit
kritička interpretacija i vrednovanje spomenutih temeljnih gledišta	<ul style="list-style-type: none"> - međusobne kritike tih mislilaca - novija opažanja o problemima tih pozicija 	<ul style="list-style-type: none"> - predavanje - rasprava 	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u raspravi - „pub kviz“ - završni pismeni i usmeni ispit

	<ul style="list-style-type: none"> - noviji pokušaji rješenja problema koje su otvorili klasični mislioci 		
<p>samostalno nastavljajanje daljnjeg izučavanja obrađenih tema</p>	<p>cjelokupno obrađeno gradivo</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rad na tekstovima - rasprava 	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u raspravi - izlaganja - pisani radovi
<p>argumentirano prosuđivanje o filozofsko-političkim problemima općenito</p>	<p>cjelokupno obrađeno gradivo</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rad na tekstovima - rasprava - pisanje radova 	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u raspravi - izlaganja - pisani radovi

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU	
Naziv kolegija	Povijest političke filozofije 2
Studij	Sveučilišni diplomski studij <i>Filozofija</i> (dvpredmetni); smjerovi: opći, nastavnički
Semestar	I., III.
Akadska godina	2024./2025.
Broj ECTS-a	3
Nastavno opterećenje (P+S+V)	30+0+0
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da
Nositelj kolegija	Doc. dr. sc. Neven Petrović
	Kabinet F-428
Vrijeme za konzultacije (odrediti jedan termin)	dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka
	Telefon 051 265 648
	e-mail nzelic@ffri.uniri.hr
Suradnik na kolegiju	
	Kabinet
	Vrijeme za konzultacije
	Telefon
	e-mail
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA	
SADRŽAJ KOLEGIJA	
<ul style="list-style-type: none"> - Obrađuju se četiri klasična predstavnika teorije društvenog ugovora – T. Hobbes, B. Spinoza, J. Locke i J.J. Rousseau. - Čitaju se i interpretiraju odabrani dijelovi iz Hobbesova <i>Levijatana</i>; Spinozina <i>Političkog traktata</i> i <i>Teološko-političkog traktata</i>, Lockeove <i>Dvije rasprave o vladi</i> te Rousseauov <i>Društveni ugovor</i>; - Ovi se obrađeni dijelovi povezuju s cjelinom njihove misli te s povijesnim okolnostima u kojima nastaju; - Potom obrađujemo zajedničke značajke između ova četiri filozofa i razlike među njima; - Pratimo razvoj ideje društvenog ugovora kod Kanta i potom izlažemo kritiku društvenog ugovora od strane Humea; - Ukazujemo na utjecaj ovih filozofa na suvremene rasprave u političkoj filozofiji – Hobbesov utjecaj na Gauthiera; Lockeov utjecaj na Nozicka; Rousseauov utjecaj na suvremene republikance i deliberativne demokrate. - Nakon ovih autora obrađuje se i politička i pravna filozofija Immanuela Kanta. Čitaju se odabrani Kantovi spisi vezani uz političku filozofiju; - Obrađuju se problemi definiranja prosvjetiteljskog projekta u liberalizmu i objašnjavaju se pojmovi poput individualizma, egalitarizma i univerzalizma; - Određuje se odnos Kantove političke filozofije s njegovom moralnom filozofijom; - Objašnjava se Kantov kozmopolitizam, te ideje svjetske zajednice i svjetske vlade; - Upućuje se na ideju građanstva i javnog korištenja uma; - Iznosi se njegova ideja retributivne pravednosti; - Ukazuje se na utjecaj Kantove političke misli na suvremene političke rasprave, posebno na Johna Rawlsa. 	
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA	
<p>Nakon odslušanog i položenog kolegija studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razumjeti ključne preokupacije novovjeka političke filozofije; - definirati probleme vezane uz pitanja: legitimnosti države, društvenog ugovora, političke obaveze građana i dosega političke vlasti; - razlikovati i interpretirati osnovna gledišta o tim problemima; 	

- identificirati glavne smjerove kritike tih gledišta;
- kritički interpretirati i vrednovati spomenuta temeljna gledišta;
- samostalno nastaviti daljnje izučavanje obrađenih tema, ukoliko ih to bude zanimalo;
- argumentirano zaključivati o filozofsko-političkim problemima općenito.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)

Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
x		x	X
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo

III. SUSTAV OCJENJIVANJA

AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Pohađanje nastave	1	0
Kontinuirana provjera znanja 1	0,5	25
Kontinuirana provjera znanja 2	0,5	25
ZAVRŠNI ISPIT	1	50
UKUPNO	3	100

Opće napomene:

Varijanta 1 bez završnog ispita

Tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova kroz različite oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja.

Varijanta 2 sa završnim ispitom

Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu.

- Tijekom nastave student može ostvariti od najmanje 50% do najviše 70% ocjenskih bodova.
- Na završnom ispitu student može ostvariti od najviše 50% do najmanje 30% ocjenskih bodova.

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9% ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

- 1) Thomas Hobbes; *Levijatan*; Naklada Jesenski i Turk; Zagreb; 2004, glave XIII-XXI, str. 90-154 (65)
- 2) Spinoza, B. (1677) *Politički traktat*, Kultura, Beograd, 1957, str. 5-32 (28)
- 3) John Locke; *Druga rasprava o vladi*; Mladost, Beograd; 1978, (glave 2-5, 8-12), str. 11-34, 56-84 (53)
- 4) David Hume; "Of the Original Contract", u Hume, D. *Essays Moral, Political, and Literary*, Liberty Fund, Indianapolis, 1985, str. 465-87 (23)
- 5) Jean Jacques Rousseau; *Društveni ugovor*; Školska knjiga, Zagreb; 1978, (I knjiga 6-9 i II knjiga 1-7, III knjiga 1-2, 10-18 i IV knjiga 1-2), str. 100-118, 126-132, 144-157 (39)
- 6) Benjamin Constant; «O slobodi u antičko i moderno doba», u Constant, B. *Načela politike i drugi spisi*, Politička kultura, Zagreb, 1993, str. 163-82 (20)
- 7) Immanuel Kant; *Pravno – politički spisi*; Politička kultura, Zagreb; 2000, str. 61-97 i 115-153 (75)

Ukupno: 303 str.

IZBORNA LITERATURA

Klasici:

- Bodin, J. (1577) *Šest knjiga o republici*, Politička kultura, Zagreb, 2002.
 Hobbes, T. (1655) *Human Nature i De Corpore Politico*, Oxford University Press, Oxford, 1999.
 Spinoza, B. (1670) *Teološko-politički traktat*, Kultura, Beograd, 1957.
 Filmer, R. (1680) *Patriarcha*, u Locke, J. *Dvije rasprave o vladavini*, Mladost, Beograd, 1978, str. 57-132 (76)

Locke, J. (1690) *Prva rasprava o vladavini*, Mladost, Beograd, 1978, str. 134-242 (109)
Hume, D. (1739) *Rasprava o ljudskoj prirodi*, Svjetlost, Sarajevo, 1983, III knjiga, I-II, str. 389-485 (96)
Hume, D. (1751) *Enquiry Concerning Principles of Morals*, Clarendon Press, Oxford, 1975, str. 169-284 (116)
Montesquieu, C. (1748) *O duhu zakona I-II*, Filip Višnjić, Beograd, 1989.
Rousseau, J.J. (1755) *Rasprava o porijeklu i osnovama nejednakosti među ljudima*, Školska knjiga, Zagreb, 1979, str. 15-90 (76)
Rousseau, J.J. (1751-70) *Politički spisi*, Informator, Zagreb, 1993.
Voltaire (1763) *Rasprava o toleranciji*, Školske novine, Zagreb, 1990.
Beccaria, C. (1764) *O zločinima i kaznama*, Logos, Split, 1984.
Burke, E. (1790) *Razmišljanja o Francuskoj revoluciji*, Politička kultura, Zagreb, 1993.
Paine, T. (1791-2) *Prava čovjeka i drugi spisi*, Informator, Zagreb, 1987.
Godwin, W. (1793) *Enquiry Concerning Political Justice*, Penguin, London, 1985.
Kant, I. (1797) *Metafizika čudoređa*, Veselin Masleša, Sarajevo, 1967, str. 117-159 i 170-176 (49) ili Kant, I. *Metafizika čudoređa*, Matica Hrvatska, Zagreb, 1999, str. 103-144 (32)

Suvremene rasprave:

Dawkins, R. *Sebični gen*, Izvori, Zagreb, 1997, str. 231-43 (13)
Axlerod, R. "Evolucija suradnje", u Polšek, D. (ured.) *Sociobiologija*, Jesenski i Turk, Zagreb, 1997, str. 283-97 (15)
Caplan, B. *The Myth of the Rational Voter: Why Democracies Choose Bad Policies*, Princeton University Press, Princeton, 2007.
Nozick, R. *Anarhija, država i utopija*, Jesenski i Turk, Zagreb, 2003, str. 27-51; 80-6; 125-7; 232-42; 385-414 (74)
Otsuka, M. *Libertarianism without Inequality*, Clarendon Press, Oxford, 2003.
Simmons, J. "Tacit Consent and Political Obligation", *Philosophy and Public Affairs*, Vol. 5, No. 3, 1976, str. 274-91 (18)
Waldron, J. «Rights and Majorities: Rousseau Revisited», u Waldron, J. *Liberal Rights*, Cambridge University Press, 1993, str. 392-421 (30)
Primorac, I. «Riječ 'sloboda' na okovima galijota. Bosanquetova teorija opće volje», u Primorac, I. *Filozofija na djelu*, Hrvatsko filozofsko društvo, Zagreb, 2001, str. 129-50 (22)
Flickshuh, K. *Kant and Modern Political Philosophy*; Cambridge, Cambridge University Press, 2004.
Ripstein, A. *Force and Freedom: Kant's Legal and Political Philosophy*, Cambridge, Harvard University Press, 2009.

Sekundarna:

Bertram, C. *Routledge Philosophy Guidebook to Rousseau and Social Contract*; Routledge, London; 2004.
Boucher, D. i Kelly P. (ur.), *The Social Contract from Hobbes to Rawls*; Routledge, London, 1994.
Buchanan, J.M. *Granice slobode: između anarhije i Levijatana*, Dereta, Beograd, 2002.
Cohen, G.A. *Lectures on the History of Moral and Political Philosophy*, Princeton University Press, 2013.
Copleston, F. *Historija filozofije IV-V*, BIGZ, Beograd, 1989-2001.
Hampton, J. *Political Philosophy*, Westview Press, Boulder, 1997, str. 39-69 (31)
Kulenović, E. (ur.) *Moderna politička teorija*, Fakultet političkih znanosti, Zagreb, 2013.
Lloyd-Thomas, D.A. *Locke on Government*, Routledge, London, 1995.
Knowles, D. *Routledge Philosophy Guide to Hegel and Philosophy of Right*; Routledge, London, 2002.
Maier, H./Rausch, H./Denzer, H. (ur.) *Klasici političkog mišljenja II*, Golden Marketing, Zagreb, 1998.
Newey, G. *Routledge Philosophy Guidebook to Hobbes and Leviathan*; Routledge, London, 2008.
Rawls, J. *Lectures on the History of Political Philosophy*, Belknap Press, 2007.
Strauss, L. (ur.) *Povijest političke filozofije*, Golden Marketing, Zagreb, 2006.
Stroud, B. *Hume*, Routledge & Kegan Paul, London, 1977, str. 141-218 (78)
Stupar, M. *Politička filozofija*, Institut za filozofiju i društvenu teoriju/IP „Filip Višnjić, Beograd, 2010, str. 201-275 (75)
Walzer, M. *Obligations: Essays on Disobedience, War, and Citizenship*, Harvard University Press, Cambridge MA, 1970, str. 77-119, 203-238 (79)
Wolff, J. *An Introduction to Political Philosophy*, Oxford University Press, Oxford, 2006.
Knjige iz serije *Very Short Introduction*: Tuck, R. *Hobbes*; Dunn, J. *Locke*; Ayer, A.J. *Hume*; Wokler, R. *Rousseau*, Oxford University Press, 1980-2001; Scruton, R. *Kant*.

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Studenti trebaju redovito pohađati nastavu. U slučaju većeg broja izostanaka piše se 'kazneni' seminarski rad.	
NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA	
Web stranice fakulteta Elektroničkom poštom Usmeno	
KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA	
Nakon nastave i u vrijeme konzultacija Elektroničkom poštom	
NAČIN POLAGANJA ISPITA	
Studenti prvo moraju pristupiti pismenom ispitu objektivnog tipa (test višestrukog izbora), a zatim i usmenom ispitu.	
OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE	
Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.	
ISPITNI ROKOVI	
Zimski	7./28.2. / 11h
Ljetni	27.6./11.7./11h
Jesenski	29.8./12.9./11h
VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)	
DATUM	NAZIV TEME
09.10.	Uvod u kolegij: glavne karakteristike novovjekovne političke filozofije
16.10.	Thomas Hobbes: o ljudskoj prirodi, o prirodnom stanju
23.10.	Thomas Hobbes: kao izaći iz prirodnog stanje; prirodni zakoni i država
30.10.	Thomas Hobbes: kritičke napomene o njegovoj političkoj teoriji
6.11.	Baruch de Spinoza: radikalizacija i demokratiziranje Hobbesa
13.11.	John Locke: prirodno stanje kao stanje suradnje
20.11.	John Locke: nezgode prirodnog stanja i razlozi za uspostavu države
27.11.	John Locke: država i njena struktura; pravo na pobunu
04.12.	Jean – Jacques Rousseau: filozofija povijesti; kultura kao regres
11.12.	Jean – Jacques Rousseau: ključne karakteristike društvenog ugovora
18.12.	Jean – Jacques Rousseau: demokracija i opća volja
08.01.	Immanuel Kant: osnove njegove filozofije morala i politike
15.01.	Immanuel Kant: republikansko državno uređenje
22.01.	Immanuel Kant: međunarodni odnosi

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE

ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
sumiranje ključnih preokupacija novovjeke političke filozofije	kratka povijest antičke, srednjovjekovne i novovjekovne političke filozofije	<ul style="list-style-type: none"> - predavanja - rasprava 	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u raspravi - „pub kviz“ - završni pismeni i usmeni ispit

definiranje problema vezanih uz pitanja: legitimnosti države, društvenog ugovora, političke obaveze građana i dosega političke vlasti	<ul style="list-style-type: none"> - Hobbesova i Lockeova vizija prirodnog stanja: zašto iz njega treba izaći? - karakteristike društvenog ugovora kod Hobbesa, Lockeja, Rousseaua i Kanta - implikacije tih različitih shvaćanja društvenog ugovora 	<ul style="list-style-type: none"> - predavanja - rasprava 	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u raspravi - „pub kviz“ - završni pismeni i usmeni ispit
razlikovanje i interpretiranje osnovnih gledišta o tim problemima	Hobbesova, Lockeova, Rousseauova i Kantova vizija države i politike	<ul style="list-style-type: none"> - predavanja - rasprava 	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u raspravi - „pub kviz“ - završni pismeni i usmeni ispit
identificiranje glavnih smjerove kritike tih gledišta	<ul style="list-style-type: none"> - međusobne kritike tih mislilaca - novija opažanja o problemima tih pozicija i noviji pokušaji rješenja 	<ul style="list-style-type: none"> - predavanja - rasprava 	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u raspravi - „pub kviz“ - završni pismeni i usmeni ispit
kritička interpretacija i vrednovanje spomenutih temeljnih gledišta	<ul style="list-style-type: none"> - međusobne kritike tih mislilaca - novija opažanja o problemima tih pozicija - noviji pokušaji rješenja problema koje su otvorili klasični mislioci 	<ul style="list-style-type: none"> - predavanja - rasprava 	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u raspravi - „pub kviz“ - završni pismeni i usmeni ispit
samostalno nastavljanje daljnjeg izučavanja obrađenih tema	cjelokupno obrađeno gradivo	<ul style="list-style-type: none"> - rad na tekstovima - rasprava 	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u raspravi - izlaganja - pisani radovi
argumentirano prosuđivanje o filozofsko-političkim problemima općenito	cjelokupno obrađeno gradivo	<ul style="list-style-type: none"> - rad na tekstovima - rasprava - pisanje radova 	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u raspravi - izlaganja - pisani radovi

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU			
Naziv kolegija	Socijalna pravednost i javne politike		
Studij	Sveučilišni diplomski studij <i>Filozofija</i> (dvpredmetni); smjerovi: opći, nastavnički		
Semestar	I., III.		
Akadska godina	2024./2025.		
Broj ECTS-a	3		
Nastavno opterećenje (P+S+V)	30+0+0		
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu		
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da		
Nositelj kolegija	Doc. dr. sc. Nebojša Zelič		
	Kabinet	F-426	
Vrijeme za konzultacije (odrediti dva termina)	dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka		
	Telefon	051 265 648	
	e-mail	nzelic@ffri.uniri.hr	
Suradnik na kolegiju			
	Kabinet		
	Vrijeme za konzultacije		
	Telefon		
	e-mail		
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA			
SADRŽAJ KOLEGIJA			
<p>U prvom dijelu kolegija odredit će se pojam socijalne pravednosti u odnosu na distributivnu pravednost. Distributivna pravednost prvenstveno se bavi načelima pravedne raspodjele određenih dobara. Socijalna pravednost osim distributivnog aspekta uključuje i relacijski aspekt – odnosa među građanima. Dok je u užem interesu distributivne pravednosti pitanje tko treba koliko dobara od društvene kooperacije pitanje socijalne pravednosti odnosi se i to na koji se način raspodjela vrši. Utječe li raspodjela negativno na samopoštovanje korisnika javnih službi ili javnih dobara? Na koji način izbjeći stigmatizaciju i marginalizaciju određenih grupa u društvu?</p> <p>Također, pitanja kojima se bavi socijalna pravednost mogu odrediti i na koja dobra posebno treba obratiti pažnju u distribuciji odnosno što je ono što ulazi u mjerenje pravednosti. Posebno ćemo se baviti dvama utjecajnim prijedlozima – distribucija primarnih dobara (J. Rawls; R. Dworkin) i pristup razvijanja individualnih sposobnosti (A. Sen; M. Nussbaum). Vidjet ćemo koje su u teoriji prednosti i mane ta dva prijedloga.</p> <p>U drugom dijelu kolegija bavit ćemo se konkretnim primjerima javnih politika i na koji način oni manifestiraju prednosti i mane određenih teorijskih pristupa socijalnoj pravednosti.</p>			
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA			
<p>Očekivani ishodi su sljedeći:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Studenti će moći opisati, objasniti i kritički interpretirati osnovne pozicije u raspravi o društvenoj pravednosti. 2. Studenti će moći opisati, objasniti i kritički interpretirati raspravu i osnovne pozicije u pogledu problema implementiranja teorija u konkretne javne politike. 3. Studenti će moći kritički usporediti pojedine teorije, identificirati i primijeniti argumente pojedinih teorija, te evaluirati teorije i argumente unutar rasprave, ukazujući na njihove prednosti i nedostatke. 4. Studenti će dodatno razviti i utvrditi sposobnosti filozofskog čitanja i razumijevanja, kritičkog mišljenja, kao i sposobnost izražavanja vlastitih stavova o problemu pravednosti i javnih politika, koji će biti utemeljeni na pročitanoj literaturi. 			
NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)			
Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
X		X	
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo
III. SUSTAV OCJENJIVANJA			
AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA	
Pohađanje nastave	1		
Kontinuirana provjera znanja 1	0,5	25	
Kontinuirana provjera znanja 2	0,5	35	
ZAVRŠNI ISPIT	1	40	

UKUPNO	3	100
<p>Kontinuirana provjera znanja provodit će se na način da će studenti trebati napisati esej (do 1200 riječi), te pristupiti kratkom kolokviju na kraju semestra.</p> <p>Varijanta 2 sa završnim ispitom Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tijekom nastave student može ostvariti najviše 60% ocjenskih bodova. - Na završnom ispitu student može ostvariti od najviše 40% bodova. <p>Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:</p>		
OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI	
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova	
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova	
3 (C)	od 60% do 74,9% ocjenskih bodova	
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova	
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova	
IV. LITERATURA		
OBVEZNA LITERATURA		
<p>J. Wolff, "Social Justice And Public Policy: A View From Political Philosophy" u Burchardt, T., Craig, G. i Gordon, D. (ur.) <i>Social Justice And Public Policy</i>, The Policy Press, Bristol, 2008.</p> <p>Iris Marion Young, <i>Pravednost i politika razlika</i>, pogl. 2, Jesenski i Turk, Zagreb, 2005.</p> <p>Nancy Fraser i Axel Honneth, <i>Redistribution or recognition?</i>, Verso, 2003. str. 1-30.</p> <p>A.E. Galeotti, „Toleration“ u C. Mckinnon <i>Issues in Political Theory</i>, Oxford University Press, 2008.</p> <p>Avner de-Shalit, <i>Cities And Immigration</i>, Oxford University Press, 2018. pogl. 2.</p> <p>Nebojša Zelić, „Play It by Trust“ u P. Bojanić i T. Andina (ur.), <i>Institutions In Action</i>, Springer, 2020.</p>		
IZBORNA LITERATURA		
<p>Francis G. Castels, <i>Komparativne javne politike</i>, Massmedia, 2008.</p> <p>A. Margalit, <i>The Decent Society</i>, Harvard University Press, 1998.</p> <p>M. Nussbaum, <i>Creating Capabilities: The Human Development Approach</i>, Harvard University Press, 2011.</p> <p>P. Pettit, J.L. Marti, <i>A Political Philosophy in Public Life</i>, Princeton University Press, 2012.</p> <p>J. Wolff i A. De-Shalit, <i>Disadvantage</i>, Oxford University Press, 2007. (odabrana poglavlja)</p> <p>Michael Marmot, Richard Wilkinson (ur.) <i>Social Determinants of Health</i>; Oxford University Press, 2005. (odabrana poglavlja)</p>		
V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU		
POHAĐANJE NASTAVE		
<ul style="list-style-type: none"> • Studenti mogu izostati maksimalno tri puta sa satova predavanja. • Za više od tri izostanka studenti će dobiti dodatni seminar, a u slučaju neizvršavanja te obaveze, neće moći pristupiti završnom ispitu. • U slučaju opravdanoga duljeg izostanka student se o nastavi može informirati e-mailom s nastavnicima. • Od studenata se očekuje odgovornost u izvršavanju obaveza, te da redovito čitaju literaturu predviđenu izvedbenim planom 		
NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA		
<p>Web stranice fakulteta</p> <p>Elektroničkom poštom</p> <p>Oglasna ploča Odsjeka za filozofiju</p>		
KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA		
<p>Elektronička pošta</p> <p>Konzultacije</p>		
NAČIN POLAGANJA ISPITA		
<p>Pismeni ispit.</p>		

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.

ISPITNI ROKOVI

Zimski	7./28.2. / 11h
Ljetni	27.6./11.7./11h
Jesenski	29.8./12.9./11h

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)

TJEDAN	NAZIV TEME
07.10.	Uvodno predavanje i dogovor oko nastave
14.10.	Pravednost i distribucija resursa
21.10.	Pravednost i relacijski egalitarizam
28.10.	Strukturne nepravde i prepoznavanja
4.11.	Pristup temeljen na sposobnostima
11.11.	Sposobnosti i javne politike
25.11.	Tolerancija i pluralizam
2.12.	Pravednost u gradu
9.12.	Urbano planiranje i vrijednosti jednakosti i različitosti
16.12.	Politička prava i imigracija
13.01.	Inkluzija i isključenje u gradu
20.01.	Povjerenje i društvena pravednost
27.01.	Egalitarizam, povjerenje i solidarnost

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE

ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
Studenti će moći opisati, objasniti i kritički interpretirati osnovne pozicije u raspravi o društvenoj pravednosti.	Društvena pravednost: distribucija resursa; Društvena pravednost: relacijski egalitarizam; Društvena pravednost: teorija strukturne nepravde i prepoznavanja; Društvena pravednost: pristup temeljen na sposobnostima; Društvena pravednost: sposobnosti i javne politike; Društvena pravednost: resursi, sposobnosti i individualno blagostanje.	- predavanje - rad na tekstu - rasprava - individualni rad	- kolokvij
Studenti će moći opisati, objasniti i kritički interpretirati raspravu i osnovne pozicije u pogledu problema implementiranja teorija u konkretne javne politike.	Društvene determinante zdravlja; Politike države blagostanja; Javne politike i tržište; Civilno društvo i političke institucije; Dobrobit u političkoj filozofiji; Egalitarizam i rodna (ne)jednakost; Imigracija i rasizam	predavanje - rad na tekstu - rasprava - individualni rad	- pismeni ispit